

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Κ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1971 | ΑΡΙΘ. 3

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α'

XXXIII. Τί οὖν ποιήσωμεν, ἀδελφοί; ἀργήσωμεν ἀπὸ τῆς ἀγαθοποιΐας καὶ ἐγκαταλίπομεν τὴν ἀγάπην; μῆτα-
μῶς τοῦτο εἶσαι ὁ δεσπότης ἐφ' ἡμῖν γε γενηθῆναι, ἀλλὰ
σπεύσωμεν μετὰ ἐκτενείας καὶ προθυμίας πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
5 ἐπιτελεῖν. 2. αὐτὸς γὰρ ὁ δημιουργὸς καὶ δεσπότης τῶν
ἀπάντων ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀγαλλιᾶται. 3. τῷ γὰρ
παμμεγεθεστάτῳ αὐτοῦ κράτει οὐρανοὺς ἐστήρισεν καὶ τῇ
ἀκαταλήπτῳ αὐτοῦ συνέσει διεκόσμησεν αὐτούς· γῆν τε
διεχώρισεν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος αὐτὴν ὕδατος καὶ ἤδρασεν
10 ἐπὶ τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος θεμέλιον· τὰ τε ἐν
αὐτῇ ζῶα φοιτῶντα τῇ ἑαυτοῦ διατάξει ἐκέλευσεν εἶναι·
θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα προετοιμάσας ἐνέκλεισεν
τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει. 4. ἐπὶ πᾶσι τὸ ἐξοχώτατον καὶ παμμέ-
γεθες, ἄνθρωπον, ταῖς ἱεραῖς καὶ ἀμώμοις χερσὶν ἔπλασεν
15 τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνας χαρακτήρα. 5. οὕτως γὰρ φησιν ὁ

1 Πβλ. Ρωμ. 6,1. 4 Β' Κορ. 9,8. Β' Τιμ. 2,21. 3,17. Τίτ. 1,16. 3,1.
Κολ.1,10. Α' Τιμ. 5,10.

1 ποιήσωμεν ΑΚΣ: ἐροῦμεν ΙΛ | ἀδελφοί ΑΛΚ: ἀγαπητοὶ ΙΣ | ἀργήσο-
μεν Ι | 2 καί: λ. Ι | καταλίπομεν Ι | 3 εἶσαι ὁ δεσπότης ΑΛ: ὁ δεσπότης εἶσαι
ΙΚ | γε: λ. Ι | 6 ἀγαλλιᾶται Α: ἀγάλλεται Ι | 12 καί+ἐν Ι | ἐαυτῶν Ι | προε-
τοιμάσας ΙΛΚΣ: προδημ(ουργή)σας Α | 13 ἐπὶ πᾶσι — παμμέγεθες ΑΛΚ:
παμμεγεθέστατον Ι | παμμέγ. ΛΚΣ: +κατὰ διάνοιαν ΑΙ 21.

θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν· καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς. 6. ταῦτα οὖν πάντα τελειώσας ἐπήνεσεν αὐτὰ καὶ ἠλόγησεν καὶ εἶπεν· *Ἀξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε*. 7. ἴδωμεν, ὅτι ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς πάντες ἐκοσμήθησαν οἱ δίκαιοι, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἔργοις ἀγαθοῖς ἑαυτὸν κοσμήσας ἐχάρη. 8. ἔχοντες οὖν τοῦτον τὸν ὑπογραμμὸν ἀόκνως προσέλωμεν τῷ θελήματι αὐτοῦ· ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ἡμῶν ἐργασώμεθα ἔργον δικαιοσύνης.

16 Γέν. 1,26 ἐ. 19 Γέν. 1,22.28. Πβλ. Α' Πέτρ. 2,21.

21 δὲ ΙΚΣ: οὖν Α | ἀγαθοῖς ΙΛΚΣ: λ. Α | 23 ἐξ ΑΛΚ: καὶ ἐξ ΙΣ | 24 τῆς: λ. Α.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α' ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

(Ἀπόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν).

XXXIII. 1. Τί λοιπὸν θὰ πράξωμεν, ἀδελφοί; Θὰ σταματήσωμεν νὰ κάνωμεν τὸ ἀγαθὸν καὶ θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἀγάπην; Κατ' οὐδένα τρόπον, εἴθε νὰ μὴ ἀφήσῃ ὁ Δεσπότης τοῦτο νὰ συμβῆ σὲ μᾶς, ἀλλ' ἄς σπεύσωμεν μὲ ἐπιμονὴν καὶ προθυμίαν νὰ πράττωμεν «κάθε ἀγαθὸν ἔργον». 2. Διότι Αὐτὸς ὁ δημιουργὸς καὶ δεσπότης τῶν ὅλων ἀγάλλεται διὰ τὰ ἔργα Αὐτοῦ. 3. Διότι μὲ τὸ παμμεγεθέστατον Αὐτοῦ κράτος (μὲ τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ δύναμιν) ἐστήριξε τοὺς οὐρανοὺς καὶ μὲ τὴν ἀκατάληπτον Αὐτοῦ σύνεσιν (καὶ σοφίαν) ἐστόλισεν αὐτούς· καὶ τὴν γῆν διεχώρισεν ἀπὸ τὰ νερὰ ποὺ τὴν περιεῖχαν (ποὺ τὴν περιέβαλλον) καὶ τὴν ἐστερέωσεν ἐπάνω εἰς τὸ ἀσφαλὲς θεμέλιον τοῦ ἰδίου Του θελήματος· καὶ τὰ ζῷα ποὺ ζοῦν καὶ κινοῦνται ἐπάνω σ' αὐτήν, ἐπρόσ-

ταξε νά ζοῦν σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους Του· τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ζῶα ποὺ ζοῦν εἰς αὐτήν, τὰ ἔκλεισε μέσα (εἰς τὴν θάλασσαν), ἀφοῦ τὰ πάντα προετοίμασε μὲ τὴν (ἄπειρον) δύναμίν Του. 4. Ἐπάνω δὲ ἀπὸ ὅλα, τὸ ἐξοχώτατον καὶ παμμέγεθες (ἄπειρον εἰς πνευματικὴν δύναμιν) ὄν, τὸν ἄνθρωπον, ἔπλασε μὲ τὰ ἱερά καὶ ἄμωμα (ἅγια) χέρια Του χαρακτῆρα (τύπον) ὅμοιον τῆς ἰδικῆς Του εἰκόνας. 5. Διότι ἔτσι τὸ λέγει ὁ Θεὸς (εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν)· «Θὰ πλάσωμεν τὸν ἄνθρωπον σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικήν μας εἰκόνα καὶ ὅμοίον μας· καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν ἔπλασεν αὐτούς». 6. "Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ ἀφοῦ τὰ ἐτελείωσε, τὰ ἐπῆνεσε καὶ τὰ εὐλόγησε καὶ εἶπεν· «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε». 7. "Ἄς ἴδωμεν (ἄς κατανοήσωμεν καλά), ὅτι οἱ δίκαιοι ἐστολίσθησαν μὲ ἔργα ἀγαθὰ, καὶ Αὐτὸς ἀκόμη ὁ Κύριος ἐχάρη στολίσας τὸν Ἐαυτὸν Του μὲ ἔργα ἀγαθὰ. 8. "Ἐχοντες λοιπὸν καὶ ἡμεῖς αὐτὸν τὸν ὑπογραμμὸν (τὸ ἅγιον αὐτὸ παράδειγμα), προθύμως (χωρὶς νὰ ὑπολογίζωμεν κόπον καὶ μόχθον) ἄς προσέλθωμεν (ὑποτασσόμενοι) εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ· μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν ἄς ἐργασθῶμεν τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης (τοῦ Θεοῦ).

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»,
Ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι (140).

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Κεντρικὸν δίδαγμα.

Ὁ καθιερωθεὶς δι' ἐφέτος πανελλήνιος εορτασμός τῆς 150ῆς ἐπετείου τῆς ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας ἐντυπώνει εἰς τὰς ψυχὰς μας πολλὰ καὶ ὠραῖα διδάγματα. Μεταξὺ τούτων σπουδαίαν θέσιν κατέχει ἡ ἀλήθεια, ὅτι τὸ πνεῦμα εἶναι πάντοτε ἰσχυρότερον τῆς ὕλης καὶ τὸ δίκαιον δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῆς βίας, ὅταν ὑπάρχη ἡ πίστις ἢ, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, δυναμένη νὰ μετακινήσῃ καὶ ὄρη. Οἱ Ἕλληνες, μὲ τὴν συμπαράστασιν καὶ καθοδήγησιν τῆς Ἐκκλησίας, κατώρθωσαν νὰ ἀποτινάξουν τὸν ὀθωμανικὸν ζυγόν, μετακινήσαντες τὸν ὄγκον τῆς ὕλικῆς δυνάμεως τῶν δυναστῶν των, ὁ ὁποῖος ἐπεκάθητο ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας εἰς τὴν ζωὴν των. Ἐὰν ἔλειπε τὸ κίνητρον τῆς πίστεως ταύτης, δὲν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο τὸ θαῦμα τῆς ἐθνικῆς μας ἀπελευθερώσεως, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν παγκόσμιον Ἱστορίαν.

Ἡ ἡμέρα τῶν Χανσενικῶν.

Τὴν 31ην Ἰανουαρίου ἐτελέσθη ἡ 18η «παγκόσμιος ἡμέρα τῶν Χανσενικῶν». Κατὰ τὰς προβλέψεις τῶν ἰατρῶν, κατὰ τὸ ἔτος 1975 ἡ φοβερὰ νόσος θὰ ἔχῃ ἐκλείψει. Ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ συστηματικὴ κοινωνικὴ ἀντιμετώπισις τῆς λέπρας ὀδηγοῦν εἰς τὸν ὀριστικὸν δαμασμὸν τῆς νόσου αὐτῆς, ἡ ὁποία βασανίζει καὶ θανατώνει χιλιάδας ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων εἰς ὅλα τὰ πλάτη τῆς ὑδρογείου. Ἀξιομνημόνευτον ἐν προκειμένῳ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ γνωστοῦ εἰς πάντας Χριστιανοῦ ἱεραποστόλου καὶ «φίλου τῶν λεπρῶν» Ραούλ Φολλερώ, ὁ ὁποῖος τόσα πολλὰ προσέφερεν εἰς τὰ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον θύματα τῆς νόσου αὐτῆς, προκαλῶν κύματα ἐνεργοῦ συμπαθείας πρὸς αὐτὰ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς. Ὁ Φολλερώ, ὁ ὁποῖος, σημειωτέον, ἐπεσκέφθη τὴν χώραν μας ἐπανειλημμένως, ἐδήλωσε προσφάτως: «Ἡ θεραπεία ὅλων τῶν λεπρῶν θὰ ἦτο ἤδη γεγονός, ἂν ὁ κόσμος δὲν εὐρίσκετο ἀπησχολημένος μὲ τὴν προσ-

πάθειαν ἀλληλοκαταστροφῆς, ἂν τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ διείπει τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, οἱ ὁποῖοι ἐτοιμάζουν πολέμους καὶ ὄχι τὴν εἰρήνην».

Τὸ κήρυγμα ἑνὸς σοφοῦ.

Συμπληροῦνται ἐφέτος 25 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ διασήμου Ἑγγλῶν ἀστρονόμου Τζαίημς Τζήϊνς, συγγραφέως, μεταξὺ ἄλλων, τοῦ μεταφρασθέντος καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἔργου «Τὸ μυστηριώδες Σύμπαν». Ὁ Τζήϊνς ὑπῆρξε μέγας ἐπιστήμων καὶ ἄδολος χριστιανός. Ἡ ἐπιστήμη του ἐνέπνεε καὶ ἐνίσχυε τὴν πίστιν του. Μελετῶν τὸ Σύμπαν, ἐψηλάφει τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος τὸ ἐδημιούργησε καὶ τὸ κινεῖ μὲ τοὺς νόμους πρὸς τοῦ ἔθεσε. Διὰ τὸν μέγαν αὐτὸν σοφόν, εὐρίσκον πληρῆ ἀπήχησιν καὶ ἐπαλήθευσιν οἱ λόγοι τοῦ Ψαλμοδοῦ: «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποιήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀγγέλλει τὸ στερέωμα». Κατὰ τὸν Τζήϊνς, «τὸ Σύμπαν παρουσιάζει ἐνδείξεις ὅτι ὑπάρχει μία Δύναμις, ἡ ὁποία σκέπτεται καὶ ἐλέγχει καὶ ἡ ὁποία ὁμοιάζει κάπως μὲ τὸ ἰδικόν μας λογικόν». Αὐτὴ ἡ Δύναμις δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸν προσωπικὸν Θεὸν τῆς χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως, τὸν ἐπουράνιον Θεὸν Πατέρα.

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ἀποφάσει τῆς Ἐποπτικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς (Πρακτικὸν τῆς 23/1/69), ἅπαντες οἱ Ἱ. Ναοὶ τῆς Χώρας εἰς τοὺς ὁποίους ἀπεστέλλετο ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» δὲν θὰ λαμβάνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς φύλλον καθ' ὑποχρέωσιν. Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλιῶν ἐκάστου Ἱ. Ναοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ διὰ νὰ ἔχωσι τὴν σειρὰν τῶν τόμων τοῦ Περιοδικοῦ εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῶν Ἱ. Ναῶν, παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως, συναποστέλλοντες καὶ τὴν ἐξ 100 δραχμῶν ἑτησίαν συνδρομὴν, ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι (140), Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ*

Α'

Οί Τρεῖς Ἱεράρχαι κατευθύνουν τὸν φιλοσοφικὸν τῶν στοχασμῶν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ πρὸς τὴν ἀξιολογικὴν σφαῖραν. Ἐπομένως εἶναι φυσικὸν νὰ λαμβάνουν τόσον βιωματικὴν, ὅσον καὶ θεωρητικὴν στάσιν καὶ ἔναντι τῆς ἀξίας τοῦ Ὁραίου καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἔχουν αἰσθητικὰς ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι εἴτε κατοπτρίζονται εἰς τὴν προσωπικὴν ζωὴν καὶ δρᾶσίν των, εἴτε περιστατικῶς κατὰ τρόπον πηγαῖον ἔχουν παρεμβληθῆ καὶ εἶναι ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὰ διάφορα ἔργα των. Αἱ ἀντιλήψεις των αὐταί σχετίζονται ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ τὰ διάφορα εἶδη τοῦ Ὁραίου, ὡς καὶ πρὸς τὸ αἰσθητικὸν βίωμα, ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν ἐνσάρκωσιν καὶ πραγματοποίησιν τῶν αἰσθητικῶν ἀξιών εἰς τὰ διάφορα εἶδη τῆς Τέχνης καὶ ἐκ τρίτου πρὸς τὸν καθορισμὸν τῶν σχέσεων τῆς αἰσθητικῆς σφαίρας πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ζωὴν.

Βεβαίως οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι δὲν χρησιμοποιοῦν τοὺς μεταγενεστέρως ἐπικρατήσαντας ὄρους «Αἰσθητικὴ» ἢ «αἰσθητικαὶ ἀξία», ἀλλ', ὡς εἶναι γνωστὸν, μεθολογικῶς δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀμφισβητῶμεν διδασκαλίαν τινὰ ἢ γεγονὸς ἢ καθεστῶς, στηριζόμενοι εἰς μίαν ὀνομασίαν, ἢ ὁποῖα ἐπεκράτησε μεταγενεστέρως, καὶ νὰ ἀρνώμεθα μίαν *de facto* ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν, πολλαχῶς καὶ δαψιλῶς μαρτυρουμένην εἰς τὰς πηγὰς.

*

Αἱ αἰσθητικαὶ ἀξίαὶ κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας ὑλοποιοῦνται καὶ ἐνσαρκώνονται οὐ μόνον εἰς τὴν Τέχνην, ἀλλ' εἰς πάσας τὰς τάξεις τῶν ἀντικειμένων, ἀψύχων ἢ ἐμψύχων, ὑλικῶν ἢ πνευ-

* Λόγος πανηγυρικός, δημοσιευόμενος νῦν τὸ πρῶτον ἀκριβῶς, ὅπως οὗτος ἐξεφωνήθη ἐν τῇ Αἰθούσῃ Τελετῶν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1966. Ὅθεν παραλείπονται ὑποσημειώσεις καὶ παραπομπαί, αἵτινες θὰ περιληφθοῦν εἰς εὐρύτερον δημοσίευμα, ἔχον αὐστηρῶς ἐπιστημονικὴν μορφήν.

ματικῶν, πραγματικῶν ἢ ἰδεατῶν, ἐνδοκοσμίων ἢ ὑπερβατικῶν, ἐπιγείων ἢ οὐρανίων. Ὡστε φορεῖς τῶν αἰσθητικῶν ἀξιών εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἢ φύσις, ἢ τέχνη καὶ γενικῶς πᾶσα ἐπὶ μέρους πτυχή ἢ καὶ ἡ ὁλότης τῆς ὕλικῆς καὶ πνευματικῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητος.

Ὅταν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι χαρακτηρίζουν ἐν ὕλικόν ἢ πνευματικόν ἀντικείμενον ὡς ὠραῖον, ἔχουν ὑπ' ὄψιν Κάτι, τὸ ὁποῖον βιοῦται ἐποπτικῶς. Ἡ ἐποπτεία αὕτη εἶναι εἴτε ὀπτική, εἴτε ἀκουστική, εἴτε ἐποπτεία διὰ τῆς φαντασίας ἢ διὰ τῆς ἀμέσου ἐσωτερικῆς θέας καὶ ἐνοράσεως. Ἡ μορφή ἢ τὸ εἶδος τοῦ αἰσθητικοῦ ἀντικειμένου ἔχει οἶονεὶ διαφάνειαν, διὰ τῆς ὁποίας κατοπτεύομεν τὴν ἰδέαν, ἢ ὁποία ἐξωτερικεῦεται δι' αὐτῆς. Τοιουτοτρόπως οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, συμβιβάζοντες τὸν αἰσθητικὸν «φορμαλισμὸν» πρὸς τὴν καθ' ὕλην ἢ κατὰ περιεχόμενον Αἰσθητικὴν, ἐπανειλημμένως τονίζουν, ὅτι τὰ αἰσθητικὰ ἀντικείμενα δὲν εἶναι καθαραὶ μορφαί, ἀλλὰ συμβολικαὶ καὶ ἐκφραστικαὶ μορφαί, αἱ ὁποῖαι συμβολίζουν καὶ ἐκφράζουν Κάτι.

Ἐπίσης ἐκ τῶν ὠραίων περιγραφῶν τῶν συνάγεται, ὅτι οὗτοι εἰς τὸ Ὄραῖον μὲ τὴν γενικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, δηλαδὴ εἰς τὴν αἰσθητικὴν ἀξίαν ὡς γένος ὑπάγουν διάφορα εἶδη, διαφόρους ἐπὶ μέρους αἰσθητικὰς κατηγορίας, οἷαι εἶναι τὸ κλασσικῶς ὠραῖον, τὸ χαριέν, τὸ ὑπέροχον ἢ ὑψηλόν, τὸ κωμικόν καὶ τὸ τραγικόν.

Τὸ κλασσικῶς Ὄραῖον προβάλλει διὰ τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς συμμετρίας, διὰ τῆς συνενώσεως τῶν μερῶν εἰς ἐν ἁρμονικὸν ὅλον, διὰ τῆς ἁρμονικῆς ἀντιστοιχίας μεταξὺ μορφῆς καὶ περιεχομένου. Κατὰ τὸν Βασίλειον, ὁ καλλιτέχνης «τὰ καθ' ἕκαστον μέρη πρὸς ἄλληλα συναρμόζει καὶ τὸ πᾶν ὁμόλογον ἑαυτῷ καὶ σύμφωνον καὶ ἐναρμονίως ἔχον ποιεῖ». Κατὰ τὸν αὐτὸν ἰ. πατέρα καὶ τὸν Γρηγόριον ἡ ὠραιότης εἶναι τὸ ἐν τῇ συνθέσει τῶν μερῶν εὐάρμοστον, ἢ «τῶν μελῶν ἢ τῶν στοιχείων πρὸς ἄλληλα εὐαρμοστία καὶ συμμετρία» ἢ καὶ ἡ «ἐπιφαινομένη εὐχροια». Εἰς τὸ Ὄραῖον «πάντα πρὸς ἐν τι κάλλος ἁρμονίας συντείνουσιν», εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὅλον καθορίζει τὰ μέρη.

“Όταν τὸ Ὁραϊὸν δὲν παρουσιάζῃ στατικότητα, ἀλλ’ εὐρίσκεται εἰς κίνησιν καὶ ἔχῃ, ὡς λέγουν, «ἐπανθοῦσαν χάριν», δημιουργεῖ τὴν αἰσθητικὴν κατηγορίαν τοῦ χαρίεντος. Τὸ χαρίεν τοῦτο ἐπισημαίνεται ὑπὸ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἰς τὰ κάλλη τῶν ἀλσῶν, εἰς τὴν Ἴριν τοῦ ὀφθαλμοῦ, εἰς τοὺς ρύακας καὶ τὰς πηγὰς, εἰς τοὺς στάχους, οἱ ὅποιοι κυματίζουν ὑπὸ τὰς πνοὰς τῶν ζεφύρων, εἰς τὰς χάριτας τῶν χρωμάτων τῶν ρόδων, τῶν κρίνων καὶ τῶν λοιπῶν ἀνθέων, εἰς τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνης καὶ τῶν ἄλλων ψδικῶν πτηνῶν, εἰς τὴν θάλασσαν, ἣτις κινεῖται ἐλαφρῶς ὑπὸ τὰς λεπτὰς καὶ πραεῖας αὔρας, κατασπάζεται μὲ εἰρηνικοὺς ἐναγκαλισμοὺς τὴν ξηρὰν καὶ περισφίγγει τὰς νήσους ἐξωραΐζουσα αὐτὰς μὲ δαντελλωτὰς ἀκτὰς, εἰς τὰς κινήσεις τῶν δελφίνων, εἰς τοὺς ἤχους τῆς φλογέρας, τὴν ὁποίαν ποιμενικὰ παιδία παίζουσι «ὑπὸ τινὰ δρῦν ἢ λεύκη», εἰς τὴν μελωδίαν τῆς λύρας ἢ τῆς κιθάρας κ.ο.κ.

Ἐπειτα κατ’ ἀπαράμιλλον τρόπον οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι προβάλλουν καὶ τὴν αἰσθητικὴν κατηγορίαν τοῦ ὑπερόχου ἢ τοῦ ὑψηλοῦ, τὸ ὅποιον βιοῦται, ὅταν εὕρισκώμεθα ἐνώπιον αἰσθητικῶν ἀντικειμένων ἢ φαινομένων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν αὐστηρῶς καθωρισμένην στατικὴν μορφήν, διότι εἰς αὐτὰ τὸ πλούσιον περιεχόμενον διασπᾷ τοὺς φραγμοὺς καὶ τὴν στατικότητα τῆς μορφῆς καὶ ὑπερπηδᾷ πᾶν μέτρον καὶ ὄριον μὲ ἓνα μεγαλειώδη δυναμισμόν, ὁ ὅποιος ἀφ’ ἐνὸς δημιουργεῖ εἰς ἡμᾶς συναίσθημα ταπεινοφροσύνης, ἀδυναμίας, περιορισμοῦ, δέους, ἐκπλήξεως, θαυμασμοῦ καὶ ἀφ’ ἑτέρου πνευματικὴν ἀγαλλίασιν καὶ εὐφρόσυνον ἐντύπωσιν ἀνυψώσεως καὶ γοητείας τοῦ πνεύματος ἡμῶν. Αὐτοὺς τοὺς πολωτικοὺς καὶ διαλεκτικοὺς συναίσθηματικούς κραδασμοὺς δημιουργοῦν ἐντὸς ἡμῶν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, ὅταν περιγράφουν τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος τοῦ γαλανοῦ ἢ νεφοσκεποῦς οὐρανοῦ, ὁ ὅποιος, ὡς λέγουν, «σιγῶν φθέγγεται», ἢ τὰ ἄρρητα κάλλη τοῦ ποικίλου ἐν ἐσπέρα χοροῦ τῶν ἄστρον, τὰ ὁποῖα ὡς ἄνθη διαποικίλλουν τὸ στερέωμα ἢ τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν τοῦ ἡλίου ἢ τὴν συμφωνίαν τῶν βιαίων ἀνέμων ἐντὸς τοῦ δάσους ἢ τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα ἐκποῦν ὀρμητικῶς εἰς τοὺς βρά-

χους τῆς ἀκτῆς καὶ διαλύονται «εἰς ἄχνην ἀφρώδη καὶ ψιλὴν» ἢ τὴν τρικυμίαν τοῦ πελάγους ἢ τὴν τόσον συναρπαστικὴν χιονοθύελλαν ἢ τὴν λαμπρότητα τῆς ἀστραπῆς ἢ τὴν ἠχηρὰν συμπυκνωμένην τῶν πιστῶν, διὰ τῆς ὁποίας «κατεβροντήθη» ὁ Οὐάλλης, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ἔνθα ἱερούργει ὁ Μ. Βασίλειος, ἢ τὸ ὑπέροχον πνευματικὸν μεγαλεῖον τῶν ἡρώων τῆς χριστιανικῆς πίστεως κ.τ.τ.

Ἄνευ ἴχνους ὑπερβολῆς δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι τῆς ἀρίστης αὐτῆς βιώσεως καὶ προβολῆς τῆς αἰσθητικῆς κατηγορίας τοῦ ὑπερόχου ἢ τοῦ ὑψηλοῦ οὐδόλως εἶναι ἀνώτεραι πᾶσαι αἰὶ ὑπὸ τοῦ Λογγίνου ἢ τοῦ Kant ἢ τοῦ Schiller γενόμεναι περιγραφαὶ τοῦ ἐν τῇ φύσει ἢ τῇ τέχνῃ ὑψηλοῦ.

Ἄλλὰ θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι καὶ αἱ αἰσθητικαὶ κατηγορίαι τοῦ κωμικοῦ ἢ τοῦ τραγικοῦ δὲν μένουν ἐκτὸς τοῦ κύκλου τοῦ ἐνδιαφέροντός των. Οὗτοι συχνάκις ὀμιλοῦν περὶ αὐτῶν ὡς ἐπαῖοντες. Ὁ Γρηγόριος ἐν τισὶ ποιήμασι αὐτοῦ καὶ οἱ τρεῖς ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις των ἀνοίγουν τὸν δρόμον εἰς τὴν πλέον ἱκανοποιητικὴν προβολὴν τοῦ τραγικοῦ στοιχείου, διότι περιγράφουν εὐστόχως τὸν ἀνθρώπινον πόνον ἢ τὴν δραματικὴν πάλην τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἢ ὁποία σφραδάζει ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ κακοῦ καὶ ζητεῖ τὴν πνευματικὴν κάθαρσιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν της.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(Συνεχίζεται)

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Οἱ συνδρομηταὶ τῶν Περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» παρακαλοῦνται, ὅπως πᾶσαν ἀλλαγὴν διευθύνσεώς των γνωστοποιῶν ἀμέσως εἰς τὰ Γραφεῖα τῶν ὡς εἴρηται Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι Τ. 140, δι' ἐπιστολῆς των, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς παλαιᾶς διευθύνσεως, ἵνα καταστῆ δυνατὴ ἡ κανονικὴ ἀποστολὴ τῶν φύλλων.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Ἐπί τῇ 10ετηρίδι ἀπὸ τῆς ἐκδημίας εἰς Κύριον τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ ἀκαμάτου ζηλωτοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου

Ἐγεννήθη ἐν Καρτεράδῳ Θήρας τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου 1900. Ἦτο τὸ τέταρτον τέκνον τοῦ ἱερέως πατρὸς Γεωργίου Μυτιληναίου καὶ τὸ μόνον ἐπιζήσαν ἐκ τῶν 12 αὐτοῦ τέκνων. Ἔζησε τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν εἰς τὴν νῆσον Θήραν, πλησίον τῶν γονέων του.

Εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του, μετέβη εἰς Ἀθήνας καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολήν. Ἐκεῖ, πλησίον διαπρεπῶν διδασκάλων καὶ κληρικῶν εὔρεν αὐτὸ ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον ἐζήτηι. Εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολὴν ἐφοίτησεν ἕως τὸ 1923, ὅτε καὶ ἔλαβε τὸ πτυχίον. Τότε ἀκριβῶς ἤρχισε νὰ ἀνατέλλῃ ἡ μορφή ἐνὸς μεγάλου κληρικοῦ, ὁ ὁποῖος εἰργάσθη ἀργότερον μέχρι τελευταίας του πνοῆς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπου καὶ προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας, προσέφερεν ὀλόκληρον τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, ὅτι ἐγεννήθη καὶ ἐξῆσε μόνον διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ πτυχίον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὸ ἔλαβεν εἰς ἡλικίαν 29 ἐτῶν. Ἐχειροτονήθη διάκονος τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 1930 καὶ πρεσβύτερος τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1930.

Εἰργάσθη ὡς Διευθυντῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης (1930-31), κατόπιν Ἐφημέριος τοῦ Ὁσίου Μελετίου Σεπολίων (1931-32). Τότε, διὰ πρώτην φοράν, ἐτύπωσε τὸ φυλλάδιον «Φωνὴ Κυρίου» χάριν τῶν ἐνοριτῶν του. Παραλλήλως διηύθυνε τὸ περιοδικὸν «Ἀνάπλασις». Ἦτο μέλος τῆς Χ.Α.Ν. Ἀθηνῶν. Ἀπὸ τὸ 1932-1935 διορίζεται ἐφημέριος τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν. Ἐδίδασκε δὲ ὡς καθηγητῆς Ὁρησκευτικῶν εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον Θηλέων.

Ἐν ἔτει 1933 τοῦ δίδεται ἡ πνευματικὴ πατρότης καὶ τὸ ὄφρικιον τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου.

Τὸ ἔτος 1935 ζητεῖ νὰ μεταβῇ εἰς Μυτιλήνην διὰ νὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν. Ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1935 διορίζεται ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης καὶ ἀπὸ τὸ 1936 ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος εἰς τὸ Ἱερὸν προσκύνημα τῆς Παναγίας τῆς Ἀγιάσου. Διευθύνει τὸ περιοδικὸν «Ἁγία Σιών». Εἰς τὴν

κωμόπολιν αὐτὴν ἠσθάνθη ἡρεμίαν καὶ γαλήνην τόσῃν, ὅσῃν εἰς κανὲν ἄλλον μέρος. Ἡ διοικητικὴ του ἰκανότης ἦτο ἀρίστη καὶ ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ πάντων. Οἱ ἄγνοιοι κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως ἕως σήμερον ἐνθυμοῦνται τὸν κληρικὸν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐπέρασε καὶ ἄφισε τὴν πλέον ζωηρὰν ἀνάμνησιν εἰς τὸν τόπον των.

Ἐπὶ μίαν πενταετίαν εἰργάσθη ἀόκνως ὁ κληρικὸς ἐκεῖνος μὲ τὴν μεγάλην ψυχὴν.

Κατόπιν μετακινεῖται εἰς Πλωμάριον, εἰς ἄλλην πόλιν, ὅπου ἄλλη ἐργασία τὸν ἀνέμενε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατοχῆς. Ἡ Χιλτερικὴ μπότα εἶχε συνθλίψει κάθε τι ὠραῖον καὶ καλὸν καὶ εἶχε κάμει τοὺς ἀνθρώπους σκληροὺς καὶ ψυχροὺς. Εἰς τοιοῦτον περιβάλλον καὶ μὲ τὴν καθημερινὴν πείναν εὐρέθη μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὁ μεγαλύψυχος ἱερεὺς Ἑμμανουὴλ Μυτιληναῖος καὶ ἔδωσεν ὅ,τι καλλίτερον εἶχεν εἰς τὴν ψυχὴν του, διὰ τὴν δημιουργίαν μίαν ὄασιν μέσα εἰς τὴν ἔρημον. Γονάτισε ἐμπρὸς εἰς τοὺς μελλοθανάτους, ἔδωσε θάρρος εἰς τοὺς πενθοῦντας καὶ μὲ τὰ μέσα τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης διωργάνωσε συσσῆτια διὰ τὰ παιδιὰ.

Τὸ ἔτος 1946 καλεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν Μητρόπολιν Μυτιλήνης ὡς Πρωτοσυγκελλεύων. Παραλλήλως εἶναι δι' ἓν χρονικὸν διάστημα διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Κοινωνικῆς Προνοίας Λέσβου. Ἐξακολουθεῖ μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸν καὶ παλμὸν νὰ ἐργάζεται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπανεκδίδει τὴν «Φωνὴν Κυρίου» διὰ τὴν Μητρόπολιν Μυτιλήνης. Συνεργάζεται μὲ καθηγητὰς καὶ διδασκάλους τῶν σχολείων, διοργανώνει κατασκηνώσεις, Κατηχητικὰ Σχολεῖα, Χριστιανικὴ Συντροφιά νέων, ἐκδρομὰς καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ἡ ἐπιστημονικὴ του κατάρτισις, τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ ἡ πνευματικὴ του ζωικότης τὸν ὀδηγοῦν νὰ κάμῃ τὴν ἰδίαν ἡμέραν σειρὰν ὀμιλιῶν εἰς διάφορα ἀκροατήρια. Κάποτε, εἰς ἀπλοϊκὸς ἱερεὺς τὸν ἠρώτησε, πότε προφθάνει νὰ ἐτοιμάξῃ τόσας διαφοροτικοῦ περιεχομένου ὀμιλίαις. Τοῦ ἀπήντησε: «Τὴν ὥρα ἀκριβῶς ποῦ ἀρχίζω νὰ ὀμιλῶ». Καὶ ὁ ἱερεὺς τὸν ἐκοίταξε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει. Ἐτήρει τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας πιστότητα, τόσον, ποῦ ὅταν ἐτέλει ἓν μυστήριον θὰ ἔλεγε κανεῖς, ὅτι δὲν ἐπάτει εἰς τὴν γῆν.

Τὸ ἔτος 1949 ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν ζητεῖ νὰ ἐργασθῇ. Δὲν ἀρνεῖται νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ ἔρχεται εἰς Ἀθήνας μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

Τοῦ προσφέρεται στέγη εἰς κελλίον παρὰ τῷ Ναῶ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας Δαφνίου. Ἐκεῖ θὰ ζήσῃ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν τῆς ζωῆς του. Διευθυντὴς τύπου καὶ διαφωτίσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀρχίζει νὰ ἐργάζεται ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ ὑγεία του ἀρχίζει νὰ κλονίζεται. Ὑστερα ἀπὸ μίαν δεκάμηνον ἀνάπαυσιν, ἀντιμετωπίζει μὲ θάρρος τὴν ἀσθένειάν του καὶ φιλοσοφεῖ διὰ τὴν ζωὴν. Ἀρχίζει νὰ ἐργάζεται, δὲν τὸν ἐνδιαφέρει πόσον θὰ ζήσῃ, ἀλλὰ πῶς θὰ ζήσῃ. Πτωχός, χωρὶς περιουσίαν, προσπαθεῖ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ μέγαλον ἔργον τῆς. Ἡ φήμη του ἔχει φθάσει ἔξω τῆς Ἑλλάδος. Τέσσαρας μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του τὸν ζητεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Αὐστραλίας νὰ μεταβῇ ἐκεῖ καὶ νὰ ἐργασθῇ. Τὸ πνεῦμα του προθυμότατον, ἀλλὰ ἡ ἀσθένειά του τὸν κρατεῖ, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ταξιδεύσῃ δι' Αὐστραλίαν, διότι εἰς διάστημα ἡμερῶν ἢ μηνῶν πλέον ἐτοιμάζεται δι' ἓν ἄλλο μεγαλύτερον ταξίδιον. Ἡ ὑγεία του εὐρίσκειται εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν. Ἔως τὴν τελευταίαν του πνοὴν ὁμοῦς ἢ ψυχρῶς καταπλήσσει τοὺς πάντας. Μέχρι τελευταίας πνοῆς διδάσκει, συμβουλεύει, σκέπτεται, δὲν κρίνει κανένα, ἀγαπᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀγαπᾷ τοὺς ἐχθρούς του.

Συγγραφικὴ Δράσις του

Εἶναι διεσπαρμένη εἰς περιοδικά, ἐφημερίδας καὶ φυλλάδια.

Συνεργασία: «Ἐκκλησία», «Ἀνάπλασις», «Νέα Ζωή» Χανίων (1928-30), «Θεολογία», «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς», «Φωνὴ Κυρίου» (α), ὁμιλίαι εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια, «Ποιμὴν» (Μυτιλήνης), «Δημοκράτης» (ἐφ. Μυτιλήνης), «Φωνὴ Κυρίου» (β), «Ἁγία Σιών» (Ἀγιάσου), Ἐκκλησιαστικὰ ἡμερολόγια, Ἐκκλησιαστικοὺς ἡμεροδείκτας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (1956-1959), «Φωνὴ Κυρίου» (γ), «Χαρούμενον Σπίτι», «Χαρούμενα Παιδιά» Ἀποστολικῆς Διακονίας, «Ἐφημέριος», ἄρθρα εἰς «Ἐκκλησίαν», Κατηχητικὰ Βοηθήματα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τὸ ἔτος 1961, ἓν ἔτος σχεδὸν μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐξεδόθη τὸ βιβλίον του «Θεοτόκος Μαρία ἡ κόρη τῶν προφητειῶν».

Η ΣΑΡΚΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,
καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονο-
γενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας».

(Ἰωαν. α' 14).

1. Ὁ Θεανδρικός χαρακτήρ τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐσαρκώθη, μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην προσλαβών. Ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον. Καὶ ἡ Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν ἐκλήθη ἵνα βαστάσῃ τὸν βαστάσαντα πάντας. Ἐν αὐτῷ ἐπληρώθη ἡ προφητεία τοῦ Ἡσαίου εἰπόντος· «Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ἡσ. Ζ' 14). Σήμερον ἐπεφάνη τῇ Οἰκουμένῃ ὁ ἐκ βλαστοῦ Υἱός, ἡ προσδοκία τῶν Ἐθνῶν «τὸ ἐξ Ἰεσαὶ ἄνθος, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὤμου» (Ἡσ. θ' 6). Ἦλθεν, ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

Διὰ τοῦτο ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι. Διὰ τοῦτο μάγοι μετὰ ἀστέρος ἐκ βάθους ἀνατολῆς ὁδοιποροῦσι. Διότι δι' ἡμᾶς ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός. Σήμερον ὁ αἰδίδιος ὑπάρχων προαιώνιος Λόγος, ἐν χρόνῳ γεννᾶται ὡς θνητός, ὁ ἀθάνατος. Καὶ πύλη δικαιοσύνης ἀνοίγεται εἰς ζωὴν ἡμῶν ἐν τῇ ταπεινῇ φάτνῃ τῆς Βηθλεέμ, ἔνθα ὁ Κτίστης βρεφουργεῖται. Παράδοξος ὁ τόκος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐκ μόνης τῆς Παρθένου. Θεοπρεπῆς ἡ γέννησις· «Ἐπρεπε γὰρ τῷ Δημιουργῷ τῇ μὴ συνήθει ἀποχρήσασθαι γεννήσει, ἀλλὰ τῇ παραδόξῳ καὶ ξένῳ, ὡς δημιουργῷ» (Ἀμφιβ. Ἐπιστ. Ἰγν. πρὸς Ἡρώνα IV).

Ἀνθρωπίνην σάρκα περιεβλήθη ὁ ἀσώματος ἵνα εἰς τὸ φθαρτὸν αὐτῆς ἀφθαρσίαν προσδώσῃ καὶ θνητὴν οὔσαν τοῖς παραπτώμασιν ἀθάνατον καταστήσῃ διὰ τῆς περιχωρήσεως. Κανὼν τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς ὑπάρχων, «ἐγεννήθη ἡμῖν δικαιοσύνη καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις» (πρβλ. Α' Κορ. α' 30). Ὅθεν πανηγυρίζει ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ μεγάλου αὐτῆς Ἀρχιερέως, τοῦ νυμφίου αὐτῆς, ὅστις διὰ τοῦ τιμίου αἵματός του καθηγίασε καὶ παρέδωκεν αὐτὴν ἄγνην καὶ ἄμωμον, «μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων» (Ἐφεσ. ε' 27) κατὰ τὴν

ἐκφρασιν τοῦ Ἀποστόλου. Πανηγυρίζει δὲ καὶ ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρος διότι ἐπεφάνη σήμερον αὐτῇ τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον. Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦντες, τὸν Ὑπερουσίον ἐγκωμιάζουσι καὶ τὴν ἐπὶ γῆς εἰρήνην καὶ τὴν ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίαν δραματίζονται ἐπὶ τῇ γεννήσει Του. Ἰδοὺ κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, μεσίτης μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ τῶν «οὐιῶν τῆς ἀπειθείας» (πρβλ. Ἐφεσ. β' 2), ἵνα ἀποκαταλλάξῃ τούτους καταργῶν τὸν μεσότοχον τοῦ φραγμοῦ, ἧτοι τὴν ἔχθραν, καὶ τὴν υἰοθεσίαν ἐκ νέου προσφέρων εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ἐπεφάνη σήμερον εἰς τὸν κόσμον τὸ τῆς κατάρας λυτήριον, ὁ χορηγὸς τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, αὐτὴ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις. Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ ὢν, ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος. Τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν «ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον». Ἡ αἰδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεότης μεταξὺ τοῦ κόσμου ἦτο «καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον» (Ἰωάν. α' 10-11). Ἐγενήθη ὁ Υἱὸς τῆς ἀγάπης «ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν» (Κολοσ. α' 14). Ἐτέχθη Χριστὸς «ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα» (Κολοσ. α' 15-16). Ἐγενήθη ὁ ἐν πᾶσι πρωτεύων «ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν» (Κολ. α' 19-20). Διότι ἐν τῷ τεχθέντι ἐν Βηθλεὲμ νέῳ παιδίῳ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. Ὁ τῆς νέας διαθήκης γενόμενος αἷτιος, ἐν μυστηρίῳ ἀποκαλύπτεται Θεὸς τε καὶ ἄνθρωπος. Ὁ ἀσώματος ἐν σώματι, ὁ ἀπαθὴς ἐν παθητῶ σκηνώματι, ὁ ἀθάνατος ἐν θνητῷ σώματι, ἡ ζωὴ ἐν φθορᾷ ἐν μέσῳ ἡμῶν παραγίγνεται, ὅπως θανάτου καὶ φθορᾶς ἐλευθερώσῃ καὶ ἰατρεύσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν «καὶ ἰάσῃται αὐτὰς νοσηλευθείσας ἐν ἀσεβείᾳ καὶ πονηραῖς ἐπιθυμίαις» (Ἐκτεν. μορφ. Ἰγν. πρὸς Ἐφεσ. VII).

2. Σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου.

Καί, ὡς ὁ ἄγνός καὶ δίκαιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πρεσβύτης Συμεών, ἤξιώθημεν καὶ ἡμεῖς νὰ εἶδομεν τὸ σωτήριόν μας, ὃ ἤτοιμάσθη παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν, «κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων» (Λουκ. β' 31-32).

Ἡγέρθη κέρας σωτηρίας δι' ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος δίδει παραστατικὴν εἰκόνα τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου: «πῶς οὖν ἐφανερῶθη τοῖς αἰῶσιν; ἀστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀστέρας, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξενισμὸν παρεῖχεν ἡ ἱκανότης αὐτοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἀστρα ἅμα ἤλιω καὶ σελήνῃ χορὸς ἐγένετο τῷ ἀστέρι· αὐτὸς δὲ ἦν ὑπερβάλλον τὸ φῶς αὐτοῦ ὑπὲρ πάντα· ταραχὴ τε ἦν πόθεν ἡ ἱκανότης ἡ ἀνόμοιος αὐτοῖς. Ὅθεν ἐλύετο πᾶσα μαγεία καὶ πᾶς δεσμὸς ἠφανίζετο κακίας. ἄγνοια καθηρεῖτο, παλαιὰ βασιλεία διεφθίετο Θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερούμενου εἰς καινότητα αἰδίου ζωῆς· ἀρχὴν δὲ ἐλάμβανε τὸ παρά Θεῷ ἀπηρτισμένον. ἐνθεν τὰ πάντα συνκινεῖτο, διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν» (Ἰγν. πρὸς Ἐφεσ. XIX). Τοιαύτη ἡ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ φανέρωσις. Τοιαύτη ἡ ἐπὶ γῆς ἐπιδημία τοῦ ἐνσαρκωθέντος Χριστοῦ.

Τὶ τὸ κοινὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν κόσμον τὸ νέον παιδίον τῆς Βηθλεέμ; Τὴν παλινόρθωσιν καὶ θέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός, ἣν κατέστησε Θείας οὐσίας μέτοχον. Αἱ δύο ἐν Χριστῷ φύσεις ἐν τῇ ὑποστατικῇ ἐνώσει τῶν οἰκειοῦνται ἀλλήλας, τῆς θείας ενεργούσης καὶ μεταδιδούσης τὰ ἑαυτῆς ἰδιώματα, τῆς δὲ ἀνθρωπίνης μεταλαμβάνουσας. Ἐν ταύτῳ ἔχομεν τὴν θέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἥς ἡ γνῶσις καὶ ἡ βούλησις προσλαμβάνουσι δῶρα, ἅτινα, χωρὶς τὰ μεταβάλλωσι τὸν πεπερασμένον αὐτῆς χαρακτῆρα, τὴν ἀνυψοῦσι, ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν. Ὁ κύκλος τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως εὐρύνεται ἅμα καὶ φωτίζεται ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς ἐν Χριστῷ θείας γνώσεως, ὥστε ν' ἀπαλλάσσεται πάσης πλάνης. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς Θεός, δίδει εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν ἀπόλυτον δύναμιν. Ὡς ἄνθρωπος παρουσιάζει ταύτην ἔργον τῆς ἀνθρωπότητος. Συγχρόνως συμβολίζει τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ἔνωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε σκοπὸς καὶ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἔνωσις. Καὶ ἐνῶ ἡ Θεία φύσις, προσλαβοῦσα τὴν ἀνθρωπίνην, ἔμεινεν ἀναλλοίωτος, ἀντιθέτως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐτελειώθη ἐν τῇ ὑποστατικῇ ἐνώσει. Αὕτη ἐν Χριστῷ θὰ παραμείνῃ ἕσαει ἀναλλοίωτος, ὡς δ' ἀνέστη καὶ ἀνελήφθη ἐν σαρκί, οὕτω καὶ θὰ ἔλθῃ κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ὁ ἐν φάτνῃ ἀποκείμενος ἐπαγγέλλεται. Διὰ τοῦτο εὐφροσύνως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία: «Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ Κεφάλαιον...». Ἡ τοῦ Κυρίου ἐνσάρκωσις χαίρετιζέται ὑπὸ τοῦ χριστιανοῦ ὡς γενέθλιος αὐτοῦ ἡμέρα, ὡς ἡμέρα καθ' ἣν εἶδε τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν καὶ ἔλαβε πνεῦμα ἐπουράνιον. Πράγματι ἡ ἡμέρα τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Αἱ προσδοκίαι

τῶν λαῶν τῆς γῆς ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Θεοῦ Βρέφους ὑπὸ τῆς Παρθένου Μαρίας ἀνανεοῦνται καὶ ἐνισχύονται. Καὶ αἱ προσδοκίαι αὐταὶ συνοψίζονται εἰς τὰ ὅσα ἐν τῇ δοξολογίᾳ τῶν ὑπερθεῶν τοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεὲμ αἰνούντων ἀγγέλων· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. β' 14). Εἰρήνη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εὐδοκία μεταξύ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ πόθος, τὸ ὄνειρον καὶ ἡ ἐλπίς ὅλων τῶν λαῶν τῆς οἰκουμένης. Ὁ ἀγγελικὸς ὕμνος εὐηγγελίσθη εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μίαν χάραν ἀνεκλάλητον. Τὴν ἐπὶ γῆς εἰρήνην. Ἀλλὰ παρῆλθον εἴκοσι περίπου αἰῶνες, ἀφ' ὅτου ἐν Βηθλεὲμ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης καὶ οὐδεμία σχεδὸν γενεὰ ἐγνώρισε τὸ θεῖον δῶρον τῆς εἰρήνης, ὡς μόνιμον ἐπὶ τῆς γῆς κατάστασιν, ἀν καὶ διὰ τοῦτο ἐνηνθρώπησεν ὁ Ἰῶδς τῆς εἰρήνης ἵνα παράσχη εἰς πάντας τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εἰρήνην, τὴν γαλήνην εἰς τὰς ψυχάς, καὶ τὴν ἄνεσιν καὶ ἀνάπαυσιν εἰς τὸ κεκοπιᾶν καὶ τετραυματισμένον σῶμα των. Εἰς τοὺς βεβαρυμένους ἀπὸ τὸ φορτίον τῆς ζωῆς ὁ γεννηθεὶς σήμερον Χριστὸς ἔχει νὰ προσφέρῃ τὸν ἰδικόν του ἐλαφρὸν ζυγόν, τὴν ἰδικήν του εἰρήνην, τὴν καθιστῶσαν τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἀκλινεῖς πρὸς τὸ πονηρὸν καὶ τολμηρὰς εἰς ἀνατάσεις πρὸς τὸν Δημιουργόν, δεκτικὰς δὲ ἐνώσεως μετ' αὐτοῦ. Ἐκεῖνος μόνον γνωρίζει νὰ παρέχῃ ἄνεσιν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ψυχάς. Διὸ καὶ καλεῖ πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους, ὑποσχόμενος ἀνάπαυσιν.

3. Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ διανοίγει τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ νέον παιδίον, τὸ ἐκ Παρθένου τεχθὲν καὶ ὑπὸ ἀστέρος λαμπροῦ δηλωθὲν, θὰ εἶναι πάντοτε νέον διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, διότι οὔτε ἡ θεότης γηράσκει, οὔτε αἱ ἀλήθειαι αἰτινες ἐξεπήγασαν ἐκ τῆς φάτνης τῆς Βηθλεὲμ παλαιοῦνται. Οἱ ἀνθρωποὶ οἱ φθειρόμενοι ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς αὐτῶν ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, ὡς καὶ πᾶσα ἡ κατὰ κόσμον σοφία. Αἱ ἀλήθειαι ὅμως τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ σήμερον γεννηθέντος Χριστοῦ ἐθεμελίωσαν ἤδη ἓνα κόσμον ἰδεῶν καὶ πολιτισμοῦ, ἀντέσχον εἰς τὰς δοκιμασίας σκληρῶν διωγμῶν καὶ ἐκυριαρχήσαν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐξῆλθε μετὰ πάντα διωγμὸν ἔτι κραταιότερος. Διότι εἶχε θεῖαν δύναμιν καὶ θεῖαν ἀκτινοβολίαν. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου πρό τινα μὲν ἐτῶν κατεπολεμεῖτο καὶ ἐχλευάζετο ὡς «ἄπιον τῶν λαῶν» καὶ ἐκεῖ ὁ ἄκρατος ὕλισμὸς καὶ ὀρθολο-

γισμὸς ὑπεχώρησε καὶ ἂν εἶχε τὴν εἰλικρίνειαν θὰ ἀνεφώνει· «Νενίκηκάς με Γαλιλαῖε», ὡς ἀνωμολόγησε καὶ ὁ γνωστὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀρνητῆς, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης. Ἄλλ' ὁ τεχθεὶς σήμερον Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐνίκησε μόνον τοὺς ἀρνητὰς τοῦ Θεοῦ. Ἐνίκησε τὴν ἁμαρτίαν. Ἐνίκησε τὸν θάνατον, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνίκησε τὸν κόσμον.

Ἀπὸ τὸ λίκνον τῆς Βηθλεέμ, ὅπου ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς ὡς κοινὸς ἄνθρωπος γεννᾶται, μέχρι τοῦ Γολγοθᾶ, ὅπου θὰ νικήσῃ διὰ τοῦ θανάτου τὸν θάνατον, ἀνοίγεται μία ὁδὸς τὴν ὁποίαν καλούμεθα ν' ἀκολουθήσωμεν. Εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἔως ἐστὶ καιρὸς, ἡμεῖς οἱ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀδελφοὶ καὶ συγκληρονόμοι «Χριστὸν ἐπισκεψώμεθα, Χριστὸν θεραπεύσωμεν, Χριστὸν θρέψωμεν, Χριστὸν ἐνδύσωμεν, Χριστὸν συναγάγωμεν, Χριστὸν τιμήσωμεν, μὴ τραπέξῃ μόνον, ὡς τινες, μύριαι, ὡς ἡ Μαρία, μηδὲ τάφῳ μόνον ὡς ὁ Ἰωσήφ ὁ Ἀριμαθαῖος, μηδὲ τοῖς πρὸς ταφήν, ὡς ὁ Νικόδημος ὁ ἐξ ἡμισείας φιλόχριστος, μηδὲ χρυσῷ καὶ λιβάνῳ καὶ σμύρνῃ, ὡς οἱ μάγοι» (Γρηγ. Ναζιανζηνοῦ Λόγος Μ, 35, 909 Β).

Σήμερον ὁ ἀναμάρτητος γεννᾶται. Τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸ ψεῦδος ἀποθέμενοι, ἅς προσέλθωμεν μετὰ τῶν ἀγνῶν ποιμένων καὶ τῶν ἀγγέλων ἵνα προσκυνήσωμεν τὸν ἄμωμον Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Γνωρίζομεν ἄλλωστε, ὅτι «οἱ βαπτισθέντες εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, οὐκέτι ὀφείλουσιν ἁμαρτάνειν οἱ τοιοῦτοι. ὡς γὰρ οἱ ἀποθανόντες ἀνεέργητοι πρὸς ἁμαρτίαν ὑπάρχουσιν, οὕτως καὶ οἱ συναποθανόντες τῷ Χριστῷ ἄπρακτοι πρὸς ἁμαρτίαν» (Ἀποστ. Διαταγαὶ Κεφ. VII). Ὅθεν στῶμεν εὐλαβῶς καὶ βοήσωμεν τῷ γεννηθέντι σήμερον Χριστῷ. Χαῖρε Λόγε, ὑπερούσιε, ὁ τῆς ἀπάτης τὴν πλάνην πατήσας. Χαῖρε φῶς ἀνέσπερον, ὁδηγοῦν τοὺς ἐν σκότει.

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Ἡ σύγχρονος γενεὰ ἔχει τὸ θλιβερὸν προνόμιον ν' ἀντιμετωπίζη τὴν ἐπανάστασιν τῆς ἀνηθικότητος, τὴν λεγομένην συνήθως σεξουαλικὴν ἐπανάστασιν. Πρόκειται διὰ τὸ παγκόσμιον ρεῦμα, τὸ ὁποῖον, ὅπως ἰσχυρίζονται μερικοὶ, διέσπασε τὸ φράγμα τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ἀπληθεύρωσε δῆθεν τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ἡ ἀντίθεος κίνησις τῆς ἐποχῆς μας, ἡ ὁποία ἐπιζητεῖ νὰ καταργήσῃ ὄχι μόνον τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν, ἀλλὰ νὰ ἐκθεμελιώσῃ καὶ αὐτὸν τὸν Δεκάλογον τῆς Π. Διαθήκης, τὸν πυρῆνα τῆς ἠθικῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ τρεῖς χιλιάδες καὶ πλέον χρόνια. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος μὲ χέρια ἐνισχυμένα ἀπὸ χάλυβα καὶ μπετόν φαίνεται, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ σπάσῃ ὀριστικὰ πλέον τὶς Πλάκες τῆς Διαθήκης, πού τὶς ἐσεβάσθησαν καὶ ἐφήρμοσαν δισεκατομμύρια κάτοικοι τοῦ πλανήτου αὐτοῦ.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ εἰς τὴν θέσιν τῆς ἠθικῆς, τὴν ὁποίαν ἀνατρέπει, τοποθετεῖ τὴν ἠθικὴν ἀδιαφορίαν (Amoralité). Ὅπου ὁ θρόνος τῆς αἰδοῦς, τῆς ἀγνότητος, τῆς συζυγικῆς πίστεως, ἀναβιβάζεται τὸ προκλητικὰ γυμνόν, ἡ ἀποχαλίωσις τοῦ γενετησίου ἐνοστίκου, ἡ πλήρης περιφρόνησις τοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου. Ἐν συνεχείᾳ ἐπιστρατεύονται ὅλα τὰ μαζικὰ μέσα ἐπικοινωνίας εἰς μίαν παγκόσμιον ἐκστρατείαν «πλύσεως ἐγκεφάλου» διὰ νὰ πεισθοῦν τὰ ταλαίπωρα ὄντα τοῦ σημερινοῦ κόσμου, ὅτι ἡ «φυσικὴ» πλέον τάξις τῶν πραγμάτων καὶ ἡ ἱεραρχία τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς εἶναι αὐτῆ: Πρῶτα ἡ σὰρξ καὶ κατόπιν τὸ πνεῦμα (ἢ καθόλου τὸ πνεῦμα)! Ἐπάνω τὸ κτῆνος καὶ κάτω ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι δὲ τόσον ὠμὴ καὶ τόσον ἐκτεταμένη ἡ ἐπανάστασις αὐτῆ, — ἕνας κατακλυσμὸς χυδαιότητος, κυριολεκτικὰ— ὥστε, νὰ ἐντρέπεται κανεὶς καὶ νὰ ἐκφρασθῇ κἂν ὑπὲρ... τῆς ἠθικῆς! Ἐχει ἐπομένως ἐπιβληθῆ εἰς τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα

1. Πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἰς τὴν Βουλὴν τῆς Δυτικῆς Γερμανίας συνεζητεῖτο νομοσχέδιον τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, τὸ ὁποῖον προβλέπει τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν παντὸς αἰσχροῦ ἐντύπου. Ἐκλήθησαν μάλιστα καὶ 31 «εἰδικοί», οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ καὶ ἐπρότειναν νὰ «βελτιωθῇ», προστιθεμένων καὶ ἄλλων εἰδικῶν διατάξεων, νομιμοποιουσῶν κάθε εἶδους αἰσχροτήτας... Εἰς τὰς τριήμερους συζητήσεις ἡ λέξις ἀ γ ν ὅ τ η ς ἠκούσθη ἐλαχίστας φοράς καὶ ὁσάκις παρέστη ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐγένετο μέ... ἐντροπὴν σχεδὸν ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀσέμνου λέξεως!

μία πλήρης δικτατορία τοῦ σέξ, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ὑποχρεοῦνται νὰ ζοῦν καὶ νὰ συμπεριφέρονται, νὰ τύνωνται ἢ νὰ ψυχαγωγοῦνται κλπ.

Ἐν ὄψει λοιπὸν αὐτῆς τῆς διαχύτου ἀτμοσφαιρας καὶ πραγματικότητος ὑπάρχουν ἴσως μερικοὶ, οἱ ὁποιοὶ διερωτῶνται ἐὰν ἡ Ἐκκλησία ἐμμένῃ καὶ σήμερα εἰς τὴν Ἐβδόμην Ἐντολὴν καί, γενικώτερον, εἰς τὴν πατροπαράδοτον χριστιανικὴν ἠθικὴν, ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῶν δύο φύλων πρὸ καὶ μετὰ τὸν γάμον. Μὲ ἄλλα λόγια ἐπιθυμοῦν νὰ πληροφορηθοῦν ποία εἶναι ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῆς καταστάσεως αὐτῆς.

Ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι δύσκολος.

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ γίνῃ ἓνα ξεκαθάρισμα. Πρέπει νὰ τοις σῆ καὶ διακηρυχθῆ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν πτοεῖται ἀπὸ τὴν θρασύτητα καὶ ὀμότητα τῆς λεγομένης σεξουαλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν μακραιῶνα βίον της, ἐπὶ δύο χιλιάδες τώρα χρόνια, ἀντιμετώπισε πολλὰς παρομοίας καταστάσεις καὶ δὲν ἐπτοήθη. Δὲν ἤλλαξε πορεῖαν τὸ πλοῖον τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ ἐφυσοῦσαν ἀντίθετοι ἄνεμοι. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι «κάλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος» (Ματθ. ια' 7). Εἰς τὰ σῦτια τῆς Ἐκκλησίας ἀντηχεῖ πάντοτε ὁ λόγος τοῦ Ἰδρυτοῦ της: «Μὴ φοβεῖσθε! Ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ιστ' 33). Ἐὰν ἐπομένως ἡ ἐπανάστασις σῦτῃ τῆς ἀνηθικότητος ἀποβλέπῃ νὰ ἐκφοβίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ τὴν κἀνῃ νὰ συμβιβασθῆ — ἅς τὸ μάθουν ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι—«ἄερος δέρει». Ἡ προσπάθειά της θὰ πέσῃ εἰς τὸ κενόν.

Ἐστερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ξεκαθάρισμα ἐρχόμεθα εἰς τὴν κυρίως ἀπάντησιν. Μάλιστα λοιπὸν. Ἡ Ἐκκλησία ἐμμένει εἰς τὴν Ἐντολὴν τῆς ἠθικῆς ἀκεραιότητος τοῦ ἀνθρώπου.

Πρῶτον, διότι ὁ Ἀρχηγὸς της, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπανακαθιέρωσε καὶ ἐτελειοποίησε τὴν περὶ ἠθικῆς Ἐντολὴν τοῦ Δεκαλόγου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλίαν του, ὅταν δηλαδὴ παρέδωσε τὸν τέλειον ἠθικὸν Νόμον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα².

2. Τὸ σχετικὸν χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ... Ἐρρέθη δὲ ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχεῖσθαι, καὶ ὅς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχεύεται» (Ματθ. ε' 27-28, 31-32) Βλέπε καὶ ἐκτενῆ ἀνάλυσιν αὐτῶν ἐν Σεραφεῖμ Παρακώστα, Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία, Ἀθήναι 1939, σελ. 198 ἐξ.

Καὶ εἶναι τόσον κατηγορηματικὴ ἢ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων³ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδεμίᾳ περίπτωσις διακυμάνσεων, ἀμφιβολιῶν ἢ διορθώσεων.

Ἡ Ἐκκλησία δεῦτερον, ἐμμένει εἰς τὴν Ἐβδόμην Ἐντολὴν διότι ἐξακολουθεῖ ν' ἀποδέχεται τὴν ἱεραρχίαν τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς, ὅπως ὁ Δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου τὴν καθώρισε διὰ τὸν ἄνθρωπον, τὸ πλάσμα του, καὶ ὄχι ὅπως ὁ διεστραμμένος ἄνθρωπος φαντάζεται ἢ θέλει νὰ εἶναι ἡ ἱεραρχία αὐτῆ.

Καὶ περισσότερον συγκεκριμένα. Ἡ Ἐκκλησία διακηρύττει μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων τῆς τὸν αἰωνίου κύρους λόγον τοῦ Ἰησοῦ «ἡ σὰ ρ ξ οὐ κ ὤ φ ε λ εῖ οὐ δέν. Τὸ πνεῦ μ ᾶ ἐστι τὸ ζωοποιοῦν» (Ἰω. στ' 63). Τὸ πρωτεῖον ἀνήκει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, φωνάζει ἡ Ἐκκλησία εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ εἰς ὅλους τοὺς καιροὺς. Καὶ ὅτι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ «τὸ χεῖρον καθυποτάξαι τῷ κρείττονι καὶ τὴν σάρκα δουλώσαι τῷ πνεύματι»⁴.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Ἐκκλησία δὲν παύει νὰ τονίζῃ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Διακηρύττει, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ὄργανον ἡδονῆς, ἀλλὰ «σκεῶς τιμῆς». «Ναὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος» (Α' Κορ. στ' 19). Ἡ ἡδονὴ δὲν εἶναι κυρία, ἀλλὰ θεραπαινίς. Ὑπηρετεῖ τὸν δημιουργικὸν σκοπὸν τοῦ γάμου. Πᾶσα δὲ ἔξω τοῦ γάμου ἱκανοποίησις τῆς ἐπιθυμίας εἶναι ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ σκοποῦ, ἀστοχία καὶ ἁμαρτία.

Ἡ Ἐκκλησία τέλος, ὑπογραμμίζει τὰς συνεπείας τῆς ἀνηθικότητος. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀποκρύψῃ οὔτε τὴν θεῖαν ἀποκάλυψιν ἐπὶ τῶν φοβερῶν συνεπειῶν τῆς παραβάσεως τῆς Ἐβδόμης Ἐντολῆς, οὔτε τὴν πείραν τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε διὰ μέσου τῶν εἴκοσι αἰῶνων ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς. Παρὰ τὰ χρυσόχαρτα μὲ τὰ ὁποῖα τυλίγει ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς τὸ δηλητήριον τῆς ἀνηθικότητος. Παρ' ὅλας τὰς ἐγχρώμους

3. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Τὸ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι... Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἔν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησιν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν... Φεύγετε τὴν πορνείαν, πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐάν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὃ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὃ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ... Δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἃτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. στ' 13-20).

4. Δοξαστικὸν Ἀγ. Σάββα, Μηναῖον Δεκεμβρίου, ἔκδ. Σαλιβέρου, σελ. 30.

διαφημίσεις τῆς παραβάσεως τοῦ ἠθικοῦ Νόμου, ἡ Ἐκκλησία ἐξακολουθεῖ νὰ τονίξῃ, ὅτι ἡ ἀνατροπὴ τῆς ἠθικῆς ἱεραρχίας, ἡ ἀποχαλίνωσις τοῦ γενετησίου ἐνστίκτου καὶ ἡ ἀποδέσμευσις τοῦ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς εὐθύνης καὶ τῆς δημοϋργικότητος—μ' ἓνα λόγο ἡ ἀκολασία ἔχει συνεπείας καὶ μάλιστα τρομακτικὰς. Καὶ διὰ τὰ ἄτομα καὶ διὰ τοὺς λαοὺς. Καὶ διὰ μὲν τὰ ἄτομα δὲν εἶναι μόνον ἡ σωματικὴ φθορά, ποῦ υφίσταται ὁ δοῦλος τῶν σαρκικῶν παθῶν. Ἀλλὰ κυρίως ὁ ἐξευτελισμὸς τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, τὸν ὁποῖον τόσον χαρακτηριστικὰ παρουσιάζει ἡ Ἁγία Γραφή: «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνήκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. μὴ' 13). Εἰς δὲ τοὺς λαοὺς καὶ τὰ ἔθνη ἡ ἀκολασία πληρῶνεται μὲ τὸν ἐκφυλισμὸν⁵. Διότι εἶναι κανὼν ἀπαράβατος, ὅτι: «Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος» (Ρωμ. στ. 23).

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἠκούσθη ἀπὸ τὸ Λονδῖνον μία εἰδησις ἐντελῶς χαρακτηριστικῆ: «Στοιχίζει ἀκριβὰ εἰς τὴν Βρεττανίαν ἡ σεξουαλικὴ ἐλευθερία» ἐδήλωσαν ὑπεθθυνα χεῖλη⁶. Εἶναι αὐτὴ μία δήλωσις, ποῦ ἐρχεται νὰ προστεθῇ εἰς τόσας ἄλλας, ποῦ ὁμιλοῦν π.χ. διὰ τὸ κύμα τῶν αὐτοκτονιῶν, ποῦ παρατηρεῖται εἰς τὰς Σκανδιναυικὰς χώρας, ὅπου ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος ἐλευθερία εἰς τὰς γενετησίους σχέσεις ἢ διὰ τὰ ἄλλα ποικίλα δράματα, τὰ ὁποῖα ἀπεργάζεται ἡ ἀνηθικότης⁷.

5. Ὁ ἀμερικανὸς καθηγητὴς Τσάρλς Γουίνικ, ἀσχοληθεὶς εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος, ἠρεῦνησε τὴν ζωὴν καὶ σταδιοδρομίαν 2.000 ἀρχαίων λαῶν καὶ πολιτισμῶν καὶ διεπίστωσεν ὅτι οἱ 55 ἀπὸ αὐτοῦς, εἰς τοὺς ὁποίους παρετηρήθη ἀκολασία, δὲν κατάρθωσαν νὰ ζήσουν ἐπὶ πολὺ. Ὁ ἴδιος δὲ κοινωνιολόγος τονίζει ὅτι κῦμαρχοῦν βásiμοι φόβοι, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων θά ὀδηγήσῃ εἰς τὴν παρακμὴν τὸν λαὸν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀμερικῆς. Βλέπε καὶ περιοδικὸν ΖΩΗ ἀριθ. 2696, σελ. 336.

6. Ἐπὶ λέξει ἡ εἰδησις ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἡ σεξουαλικὴ ἐλευθερία, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν αἱ νέαι καὶ οἱ νέοι εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν, στοιχίζει πολὺ ἀκριβὰ εἰς αὐτοὺς, ἀναφέρουν αἱ στατιστικαὶ ὑπηρεσίαι τῆς χώρας. Στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐδημοσιεύθησαν προχθές, ἀποδεικνύουν ὅτι μεταξὺ τῶν νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἡλικίας 14-19 ἐτῶν, σημειοῦνται δὲ περισσότερα ἀναλογικῶς κρούσματα ἀφροδισίων νοσημάτων, ἐνῶ αἱ γεννήσεις νόθων τέκνων καὶ αἱ ἐκτρώσεις ἔχουν ἀυξηθῆ εἰς ἀνησυχητικὸν βαθμὸν». Βλέπε καὶ περιοδικὸν ΣΩΤΗΡ ἀριθ. 480, σελ. 649.

7. Μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἀμερικανῶν καθηγητῶν, ψυχιάτρους καὶ παιδαγωγούς, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν δόκτορα Γκράχαμ Μπλαῖν, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ, ὑπέβαλαν πρὸ ἐτῶν μίαν ἐκθεσιν εἰς τὴν ὁποίαν τονίζεται ὅτι «ἂν συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ κατάστασις, δὲν θά ἔχωμε αὐριο καλὰς οἰκογένειας καί, ἐπὶ πλεόν, θά μᾶς λείψουν οἱ ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες». Ἄλλος δημοσιογράφος σὲ ἄρθρο του στὸ «Νιὸ Στῆιτσμα» γράφει, ὅτι «τὸ σὲξ ἐβούλιαξε τὶς

Φαίνεται λοιπόν ότι ο σύγχρονος άνθρωπος άρχισε να δρέπει τούς καρπούς τής παραβάσεως τής Έβδόμης Έντολής. Άς έλπίσωμεν, ότι τά σύγχρονα αὐτά «παθήματα» και παραδείγματα, που ενισχύουν τήν θέσιν τής Έκκλησίας εις τὸ ζήτημα τής ήθικῆς, θά γίνουν και μαθήματα⁸. και θά ύποβοηθήσουν τὸν άνθρωπον νά σκεφθῆ, ότι αν πρέπει κάποιος ν' αλλάξῃ τακτικὴν εις τὸ θέμα τής ήθικῆς συμπεριφορᾶς, αὐτὸς δὲν εἶναι ἡ Έκκλησία, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἡ Έκκλησία θά ἐμμένῃ στις ἀρχές της, θά προσεύχεται διὰ τὸν φωτισμὸν τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων και θά δέχεται με ἀπέραντον ἀγάπην τὰ θύματα τής συγχρόνου αὐτῆς μάστιγος τής ἀνθρωπότητος. Ὁ σύγχρονος άνθρωπος δὲν ἔχει παρὰ νά ἐπιστρέψῃ εις τὸν ήθικὸν νόμον τής Έκκλησίας. Ἐκεῖ θά ἐπανέρῃ τήν χαμένην του εὐτυχίαν.

† Ὁ Ἀρχελάφου ΕΥΘΥΜΙΟΣ

Ἡν. Πολιτείες». Ὁ διάσημος ἄγγλος συγγραφεὺς Τζ. Πρίσλεϋ ἐπισημαίνει ἀρκετὰ ἀπεριφράστως τὸν μεγάλον κίνδυνον ήθικῶν και ψυχολογικῶν ἐκτροχιασμῶν και διαφθορᾶς εις τὸν ὅποιον ἐκτίθεται ἡ νέα γενεά. Λέγει δέ, ότι «ἐργαζόμεθα διὰ τήν αὐτοδιαφθορὰν τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ». Ἐφημερίς «Βῆμα» 5.6.1963.

8. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικόν, ότι ὁ Πρόεδρος Νίξον ἀπέρριψεν ἀσυζητητὶ τὸ πόρισμα τής συσταθείσης ὑπὸ τοῦ Κογκρέσσου και τοῦ προέδρου Τζόνσον Ἐπιτροπῆς διὰ νά ἐξετάσῃ τὸ πρόβλημα τής πορνογραφίας εις τήν Ἀμερικὴν. Τὸ πόρισμα τής ἐπιτροπῆς ήτο, ότι ἔπρεπε νά ἀκυρωθοῦν ὅλοι οἱ νόμοι οἱ σχετικοὶ με τήν διάδοσιν τῶν πορνογραφικῶν ἐντύπων και θεαμάτων. Ὁ Πρόεδρος Νίξον διεκήρυξεν ἀντιθέτως τήν πεποίθησίν του, ότι «ἡ πορνογραφία μπορεῖ νά διαφθείρῃ τήν κοινωνία και τὸν πολιτισμὸν. Ἐὰν δὲν σταματήσῃ ἡ διαστρεβλωμένη και ἀμῆ ἀπεικόνισις τοῦ σὲξ στὰ βιβλία, ἔργα, περιοδικὰ και ταινίες, θά μπορούσε νά δηλητηριάσῃ τίς ἴδιες τίς πηγές τοῦ ἀμερικανικοῦ και τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ και παιδείας». Τέλος διεβεβαίωσε τὸ ἀμερικανικὸν Ἔθνος, ότι «ὄσο βρίσκεται στὸν Λευκὸ Οἶκο δὲν πρόκειται νά υπάρξῃ χαλάρωσις τής ἐθνικῆς προσπάθειας νά ἐλέγχεται και νά ἀποβάλλεται κάθε ρυπαρότης ἀπὸ τήν ζωὴν τοῦ ἔθνους...». Ἐφημ. «Βραδυνή» 27.10.70.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Έκκλησία», «Θεολογία» και «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τήν αἰτίαν τής ἀποστολῆς.

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Ι Σ

Ἐρωτᾶται: Ἐάν τὰ ὑπὸ Εὐαγγελικοῦ Ἱεροκλήρου ἀποστελλόμενα δωρεὰν βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἐντυπα ὁμιλιῶν τοῦ ἀποτελοῦν προσηλυτισμὸν ἢ ὄχι καὶ ἐάν εἶναι νόμῳ ἐπιτρεπτὴ ἢ τοιαύτη δωρεὰν ἀποστολή.

1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 παρ. 1 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος καὶ πᾶσα γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἐλευθέρη καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Ὁ προσηλυτισμὸς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπέμβασις κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας ἀπαγορεύεται.

2. Προσηλυτισμὸς δέ, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 4 παρ. 2 τοῦ Α.Ν. 1963/1338 ὡς ἐτροποποιήθη δι' ἄρθρου 2 Α.Ν. 1672/1939, ἰδίᾳ εἶναι ἡ διὰ πάσης φύσεως παροχῶν ἢ δι' ὑποσχέσεως τοιούτων ἢ ἄλλης ἠθικῆς ἢ ὕλικῆς περιθάλψεως διὰ μέσων ἀπατηλῶν, καταχρήσεως τῆς ἀπειρίας ἢ ἐμπιστοσύνης ἢ κουφότητος ἄμεσος ἢ ἔμμεσος προσπάθεια πρὸς διείδυσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν ἑτεροδόξων ἐπὶ σκοπῷ μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς.

3. Ἐκ τῆς ὡς ἄνω διατάξεως σαφῶς προκύπτει ὅτι ὁ ποινικῶς κολαζόμενος προσηλυτισμὸς συντελεῖται, ὅταν προσπαθῇ τις νὰ διεισδύσῃ εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν ἑτεροδόξων ἐπὶ σκοπῷ μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, χρησιμοποιοῦν μέσα ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐνδεικτικῶς καὶ διαζευτικῶς ἀναφερομένων, χωρὶς νὰ ἐρευνηται ἐάν ἐπετεύχθη ὁ σκοπὸς ἢ ἐάν τὸ παθητικὸν ὑποκείμενον τῆς πράξεως (ἑτεροδόξος) ἦτο ἢ οὐ ἐπιδεκτικὸν προσηλυτισμοῦ (Α. Π. 59/56 Π. Χρ. στ, 202, Πλημ. Πειρ. 69/58 Ν οΒ, 6,70 Α.Π. 1326/48 Θ, ξ, 155, Πλημ. Ἀθ. 3720/61 Π. Χρ. ιβ, 43, Α. Χριστοφιλόπουλος Ἐκκλησ. Δίκαιον α' σελ. 73).

4. Ἡ ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελικοῦ Ἱεροκλήρου Σπυρ. Ζωδιάτου αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀποστολὴ ἀντιτύπων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐκδόσεως τῆς βιβλικῆς Ἑταιρείας, πρὸς μαθητὰς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ὡς ἐν τῇ συνημμένῃ ἀλληλογραφίᾳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ἀναφέρεται, δὲν δύναται νὰ στοιχειοθετήσῃ τὸ ἀδίκημα τοῦ προσηλυτισμοῦ πολλῶ μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ ἐν νεοελληνικῇ μεταφράσει κείμενον τῆς Ἁγίας Γραφῆς τυγχάνει ἐγκριμένον, ἢ δὲ ἄδεια πρὸς ἐλευθέρην κυκλοφορίαν τοῦτου ἔχει δοθῆ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4203/2384/11-10-1968 ἐγγράφου Αὐτῆς.

5. Πέραν ὅμως τῶν ἀνωτέρω, ἐὰν μετὰ τῆς ἀποστελλομένης δωρεᾶν Ἀγίας Γραφῆς συναποστέλλωνται καὶ ἕτερα ἐντυπα δωρεᾶν ἀφορῶντα τὸ δόγμα τοῦ ἀποστολέως, ὡς τοῦτο διαφαίνεται ἀπὸ τὰς ὑποσημειώσεις τῶν συνημμένων τῇ ἀλληλογραφίᾳ κηρυγμάτων του εὐλημμένων ἐκ τῆς ἡμερησίας ἐφημερίδος «Ἐλευθερος Κόσμος» (τῆς 14ης καὶ 28ης Ἰουνίου 1970), τότε, ἔχομεν τὴν γνώμη, ὅτι διαπράττεται τὸ ἀδίκημα τοῦ προσηλυτισμοῦ δι' ἐμμέσου καὶ κεκαλυμμένης προσπαθείας.

Διότι, διὰ τὴν συντέλεσιν τῆς ἀξιοποιίου πράξεως τοῦ προσηλυτισμοῦ, ἀρκεῖ καὶ μόνη ἢ ἐκ μέρους τοῦ δράστου προσπάθεια ἔστω καὶ ἔμμεσος τοιαύτη, ὡς ἐν προκειμένῳ ἔχομεν, πρὸς διεΐδωσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν ἄλλου ἐπὶ σκοπῶ μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἢτοι τῶν τούτου θρησκευτικῶν δοξασιῶν καὶ πεποιθήσεων, διὰ τῆς πρὸς τοῦτο χρησιμοποίησεως ἐνὸς ἢ πλειόνων τῶν, ἐν τῷ νόμῳ μνημονευομένων ἐνδεικτικῶς, δελεαστικῶν, ἀπατηλῶν ἢ καὶ ἀπλῶς παραπλανητικῶν μέσων, ἐν οἷς οὕτω περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἔντεχνος καὶ παραπειστικὴ ὑποβολὴ τῶν διαδιδόμενων ὑπὸ τοῦ προσηλυτίζοντος θρησκευτικῶν δοξασιῶν δι' ἀποστολῆς δωρεᾶν ἐντύπων εἰς διάφορα ἑτεροδόξα πρόσωπα, ὧν εἶναι γνωστὴ ἢ ἀπειρία ἢ ἡ πνευματικὴ ἀδυναμία (μαθηταὶ Δημοτικοῦ σχολείου, ὡς ἀνωτέρω μνημονεύεται), μὴ προσαιτουμένου, ὅπως ἐπιτευχθῆ ὁ ὡς εἴρηται σκοπὸς τοῦ ἐπηρεασμοῦ ὅπως δὴ ποτε τούτων εἰς τὰς θρησκευτικὰς των δοξασίας· εἰρήσθω δὲ ὅτι τὸ ἀδίκημα ὑφίσταται καὶ ἂν ἀκόμη οἱ παραλήπται τοιούτων ἐντύπων δὲν ἐνδιέτριψαν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τούτων» (Α.Π. 441/52 Π. Χρ. γ σελ. 18, 289/53 Π. Χρ. γ σελ. 494, 165 καὶ 166/1956 Π. Χρ. στ σελ. 274, 126/57 Ποιν. Χρ. ζ σελ. 297, 55/58 Ποιν. Χρ. η σελ. 274, 201/61 Ποιν. Χρ. ια σελ. 472, 76/62 Ποιν. Χρ. ιβ σελ. 333, 54/55, Ποιν. Χρ. η σελ. 273 καὶ 59/1956 Ὀλομελείας Ποιν. Χρ. στ, 202).

6. Τέλος ἡ δωρεὰν διάθεσις ἐντύπων, κατὰ τὰς συνδεδασμένες διατάξεις τῶν ἄρθρων 4, 10 καὶ 14 τοῦ Ν.Δ. 346/1969 «Περὶ Τύπου» (Φ.Ε.Κ. Α' ἀρ. 232) ἀπαγορεύεται, ἐπιτρεπομένης μόνον εἰς εἰδικὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένας περιπτώσεις, εἰς ἃς δὲν δύνανται νὰ ἐνταχθῆ καὶ ἡ ἐν προκειμένῳ ἐξεταζομένη περίπτωση.

Ο ΓΝΩΜΟΔΟΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΜΠΟΤΗΣ

ΕΝΟΡΙΑΚΑ

ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ*

4. Διακονία Νεότητος.

α) Κεντρικός σκοπός τῆς ἐργασίας.

Συμφώνως πρὸς τὰς ὡς ἄνω ἀρχὰς τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου, ὡς κύριος σκοπὸς τῆς ἐργασίας μεταξὺ τῆς νεότητος ἐτέθη ἡ σύνδεσις τῶν παιδιῶν μας μὲ τὴν ὅλην ζωὴν τῆς ἐνορίας καὶ τοῦ προαστείου, ἡ καλλιέργεια τῆς ἐννοίας τῆς ἐνορίας καὶ τῆς κοινότητος καὶ ἡ δι' αὐτῆς, πνευματικῶς καὶ γεωγραφικῶς ἐνοουμένης, διεύρυνσις τοῦ ὀρίζοντος τῶν παιδιῶν μας· ἡ καλλιέργεια ὅλων τῶν δεξιοτήτων, τῶν κλίσεων καὶ τῶν ἐνδιαφερόντων τῶν παιδιῶν, ἡ ἐλληνορθόδοξος ἀγωγή αὐτῶν· ἡ συμπαραστάσις εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν νέων μας πρὸς μὀρφωσιν· ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν νέων· ἡ δραστηριοποίησις τῶν νέων εἰς τὰ πλαίσια τῆς ζωῆς τῆς ἐνορίας καὶ τοῦ προαστείου.

β) Φορεὺς τῆς ἐργασίας.

Δεδομένου, ὅτι οὐδεὶς τῶν ὑφισταμένων ἐν τῇ ἐνορίᾳ οἰκονομικῶν φορέων ἤτο δυνατόν νὰ ἀποτελέσῃ τὸν φορέα ἐνὸς τοιούτου συστηματικοῦ ἔργου, κατέστη ἀπαραίτητος ἡ δημιουργία τοῦ φορέως αὐτοῦ, ὅστις ἔπρεπε καὶ τὴν νομικὴν κατοχύρωσιν νὰ ἔχῃ, καὶ τὸν ἀπαραίτητον ἐκκλησιαστικὸν ἔλεγχον, καὶ τὴν ἀναγκαίαν εὐλυσίαν. Οὕτως ἐδημιουργήθη, βάσει τοῦ ἀρθροῦ 27 τοῦ Ν.Δ. 126 καὶ κατόπιν τῶν ἐγγράφων Φ 501/2.2.70 τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ 307/7.3.70 τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Β' Ἀρχιερατικῆς περιφερείας Ἀθηνῶν ἡ «Ἐπιτροπὴ Διακονίας Νεότητος ἐνορίας Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς» μὲ τοὺς ἀκολούθους σκοποὺς:

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 27 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους.

α) Τὴν δημιουργίαν τῶν ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων διὰ τὸ ἐν γένει ποιμαντικὸν ἔργον καὶ εἰδικώτερον τὴν συστηματικὴν διακονίαν τῆς νεότητος.

β) Τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

γ) Τὴν δημιουργίαν Ἐνοριακοῦ Κέντρου Νεότητος καὶ ἐτέρων ἰδρυμάτων, ἐξυπηρετούντων τὰς ὑλικὰς, μορφωτικὰς, πολιτιστικὰς, ἐπαγγελματικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς νεότητος τῆς ἐνορίας.

γ) Δραστηριότητες.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἀνεπτύχθη δραστηριότης εἰς τοὺς ἀκόλουθους τομεῖς:

α) Ὁργανώθησαν καὶ λειτουργοῦν ὅλοι οἱ τύποι Κατηχητικῶν Σχολείων μὲ βάσιν τὰς ὡς ἄνω ἀρχάς.

β) Ὁργανώθη μικρὰ ὁμάς ἐργαζομένων κοριτσιῶν.

γ) Ὁργανώθησαν ἐκδηλώσεις διὰ φοιτητὰς καὶ φοιτητρίδας τοῦ προαστείου ἀνά δεκαπενθήμερον. Πρὸς τοῦτο ἐσχηματίσθη εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐκ φοιτητῶν καὶ φοιτητριῶν.

δ) Ἡ ἐπιτροπὴ προέβη εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Κέντρου Νεότητος, πιστεύουσα, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔρχεται νὰ καλύψῃ μίαν βασικὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τοιούτου ἰδρύματος εἰς ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν. Τὸ Κέντρον λειτουργεῖ ἤδη.

ε) Ἀνάγκαι: Ἐκ τῶν πλέον βασικῶν ἀναγκῶν τοῦ Κέντρου ὑπὸ τὴν σημερινὴν μορφήν λειτουργίας αὐτοῦ εἶναι ἡ κάλυψις τῶν ἐξόδων τοῦ ἐνοικίου καὶ τῆς θερμάνσεως, ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς βιβλιοθήκης, ἡ ἐγκατάστασις τηλεφώνου, ἡ ἀγορὰ μηχανημάτων προβολῆς διαφανειῶν καὶ κινηματογράφου, ἡ ἀγορὰ ἐνὸς ραδιοπικᾶπ καὶ ἐνὸς μαγνητοφώνου, ἡ ἐνοικίασις τῆς συνεχομένης αἰθούσης, ἡ ὁποία, εὐγενῶς προσφερθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰδιωκτῆτου μέχρι τῆς ἐνοικιάσεως αὐτῆς, χρησιμοποιεῖται ἤδη διὰ συγκεντρώσεως ὁμάδων νεότητος, ἡ κατάλληλος ἐπίπλωσις αὐτῆς καὶ ἡ ἐπέκτασις τοῦ Κέντρου διὰ τῆς ὁργανώσεως τῆς Λέσχης Νεότητος.

Προτείνεται, ὅπως: 1) κατὰ τὸ ἐπόμενορον ἔτος ἀυξηθῇ τὸ ὑπὲρ τοῦ Κέντρου Νεότητος καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰδικὸν κονδύλιον τῆς ἐνορίας, δεδομένου ὅτι τὸ Κέντρον στερεῖται εἰσέτι μονίμων πόρων· 2) ἀποφασισθῇ ἡ τοποθέτησις εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν εἰδικοῦ κυτίου ὑπὲρ τοῦ Κέντρου Νεότητος καὶ ζητηθῇ ἡ πρὸς

τοῦτο ἄδεια τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς· 3) τὸ Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς ἐνορίας μας ἀναγράφη εἰς τὸν προϋπολογισμόν αὐτοῦ ἐν κονδύλιον ὑπὲρ τοῦ Κέντρου Νεότητος, δεδομένου ὅτι οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποίους ἐξυπηρετεῖ τὸ Φ.Τ. δὲν εἶναι ξένοι πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ Κέντρου Νεότητος· 4) ζητηθῆ ἡ ἐνίσχυσις τὴν ὁποίαν δίδει ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ ἐν τοῦ προϋόντος τοῦ ἐράνου τῆς «Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης» ἢ καὶ ἐξ ἄλλων πόρων αὐτῆς εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν Αὐτῆς λειτουργοῦντα ἰδρύματα· 5) διοργανοῦται κατ' ἔτος καὶ κατὰ τὴν Πανήγυριν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς λαχειοφόρος ἀγορὰ ὑπὲρ ἐνισχύσεως τῆς ὅλης ἐργασίας, μὲ μελλοντικὴν προοπτικὴν τὴν ἀνοικοδόμησιν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς μόνιμον στέγασιν τοῦ Κέντρου Νεότητος.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἐρατικὴ ἐπιτροπὴ, εἰς εἰδικὸν ἔντυπον, τὸ ὁποῖον ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς οἰκογενεῖας τῆς ἐνορίας μας, ἀναφέρει μεταξὺ τῶν σκοπῶν αὐτῆς καὶ τὴν συλλογὴν χρημάτων ὑπὲρ τοῦ Κέντρου Νεότητος. Προτείνεται ἐπομένως, 6) ὅπως ἐκ τοῦ προϋόντος τοῦ ἐράνου τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς καθορισθῆ τὸ ἀναλογοῦν διὰ τὸ Κέντρον Νεότητος ποσόν, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀνακοινώσεως τῆς ἐρατικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τοὺς ἐνορίτας μας, καθὼς καὶ συμφώνως πρὸς τὰς προσδοκίας τῶν ἐνοριτῶν, οἱ ὁποῖοι προσέφερον χρήματα διὰ τοὺς σκοποὺς, τοὺς ὁποίους ἐξήγγειλεν ἡ ἐρατικὴ ἐπιτροπὴ. Τοῦτο ἀποτελεῖ θέμα συνεπειᾶς τῆς ἐνορίας μας ἐναντι τῶν ἐνοριτῶν.

Προτείνεται τέλος, ὅπως τὸ θέμα τῆς καθαριότητος τοῦ Κέντρου Νεότητος ἀναλάβουν αἱ καθαρίστριαι τοῦ Ναοῦ ἐντὸς τοῦ ὥραριου ἐργασίας των. Ἐὰν δὲ αὐταὶ δὲν ἐπαρκοῦν, προτείνεται, ὅπως προσληθῆ ὑπὸ τῆς ἐνορίας καὶ ἕτερον πρόσωπον πλήρους ἀπασχολήσεως, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξυπηρετῆ καὶ τὸ Κέντρον Νεότητος τρεῖς φορὰς τοῦλάχιστον τὴν ἐβδομάδα.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ὁ θεσμὸς τῶν «Ἐνοριακῶν Συνελεύσεων» ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας πορευέται. Δὲν ἐπιθυμεῖ πλέον νὰ μείνῃ ἀκίνητος ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, νὰ ἐξαντλήσῃ τὰς δυνάμεις της εἰς τὴν «ἐξυπηρετήσιν» τῶν διαφόρων ἀναγκῶν ἢ καὶ ἀπαιτήσεων ἐνὸς περιορισμένου ἀριθμοῦ ἐνοριτῶν. Ἀντιλαμβάνεται, ὅτι τὸ ποιμαντικὸν αὐτῆς ἔργον δὲν ἐκτελεῖται διὰ τῆς προσφορᾶς ὑπηρεσίας ἀπὸ μέρους ἐνὸς μικροῦ ἀριθμοῦ προσώπων μισθωτῶν, ὅπως δυστυχῶς θεωρεῖται σήμερον τὸ προσωπικὸν τῶν Ναῶν. Ἡ Ἐκκλησία μας, πιστὴ εἰς τὸ κεντρικὸν παράγγελμα τοῦ Κυρίου, δηλαδὴ τὸ «πορευθέντες μαθητεύσατε», δὲν ἀναμένει ἀπλῶς τὴν

προσέλευσιν τῶν πιστῶν. Πορεύεται ἡ ἰδία πρὸς αὐτούς. Ἀντιλαμβάνεται ἡ Ἐκκλησία μας σήμερον, ὅτι ἡ προσοχὴ καὶ δραστηριότης τῶν συνειδητῶν μελῶν τῆς, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν καὶ τοὺς φυσικοὺς συνεργάτας τῆς, δὲν πρέπει νὰ στρέφεται τόσον εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ διακόσμησιν τῶν ἱερῶν Ναῶν ἢ καὶ εἰς τὴν πολυτελεῖαν τέλεσιν τῆς θείας λατρείας, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν ἐπανασύνδεσιν τῶν χιλιάδων ἐκείνων ἀδελφῶν μας, οἱ ὅποιοι ἀπώλεσαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἐνοικίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνορίας καὶ ἔπαυσαν νὰ φωτίζονται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔρχεται σήμερον διὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν «Ἐνοριακῶν Συνελεύσεων» νὰ ὑπογραμμίσῃ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πορείαν τῆς πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον.

Πρέπει ὅμως ὅλοι νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλει ἡ ἰδιότης τοῦ μέλους τῆς ἐνορίας. Τοῦτο ἰσχύει περισσότερο διὰ τὰ μέλη τῆς ἐνοριακῆς συνελεύσεως. Νὰ εἶναι κανεὶς μέλος συνειδητὸν τῆς Ἐκκλησίας σημαίνει εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι «λύχνος». Καὶ ὁ λύχνος πρέπει νὰ τοποθετῆται κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Κυρίου («ἐπὶ τὴν λυχνίαν» μὲ σκοπὸν νὰ λάμπῃ «πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ») (Ματθ. 5,15).

Ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἔπαυσε νὰ ἀποτελεῖ διὰ πολλοὺς τὸ κέντρον τῆς ζωῆς τῶν, ἐὰν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ἔπαυσε νὰ φωτίζῃ τὴν πορείαν τῶν, πρέπει νὰ σκεφθῶμεν σοβαρῶς, μήπως ἡμεῖς, οἱ περισσότερον ὑπεύθυνοι διὰ τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἐπαύσαμεν νὰ ἀποτελῶμεν «λύχνους» ἢ μήπως τὸ πρόγραμμά τῆς ἐνορίας μας καὶ τῆς ἐνοριακῆς μας ζωῆς καὶ δραστηριότητος γίνεται ἀφορμὴ νὰ τοποθετῆται ὁ λύχνος «ὑπὸ τὸ μῦδιον» καὶ ὄχι «ἐπὶ τὴν λυχνίαν» καὶ μήπως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν δύναται νὰ φωτισθῇ ὁλόκληρος ἡ «οἰκία».

Ἐὰν ἡ Ἐνοριακὴ Συνέλευσις συντελέσῃ, ὥστε ἡ ἐνορία νὰ καταστῇ ὄχι φρούριον ἀπόρθητον, ἀλλὰ «πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη», ὥστε νὰ καθίσταται ὄρατὴ καὶ προσιτὴ ὑπὸ πάντων καὶ διὰ πάντας, ἐὰν ἡ ἐνορία καταστῇ πραγματικὴ «λυχνία», ἐπὶ τῆς ὁποίας ὀφείλομεν νὰ τοποθετήσωμεν τὸν «λύχνον», ἐὰν κατορθώσωμεν δηλαδὴ νὰ ἀξιοποιήσωμεν ὅλας τὰς χαρισματικὰς δυνάμεις τῆς ἐνορίας ἐν τῇ ἐνορίᾳ, τότε θὰ ἔχωμεν ἐκπληρῶσιν τὴν ἱερωτέραν ἀποστολὴν τοῦ ὀραίου αὐτοῦ θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς «Ἐνοριακῆς Συνελεύσεως».

Πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι σκοπὸς τῆς συνελεύσεως αὐτῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ἡ ἐπέκτασις τοῦ Ναοῦ μας, ὁ καλλωπισμὸς αὐτοῦ ἢ καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις νέων Ἐκκλησιῶν. Πρωταρχικὸν καθῆκον μας εἶναι ἡ οἰκοδομὴ τῆς ζωῆς Ἐκκλησίας

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ «ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ»

Τὴν ἑσπέραν τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1970 ἐγένετο εἰς τὴν αἴθουσαν Τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, παρουσία τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἰερωνύμου, εορταστικὴ ἐκδήλωσις πρὸς τιμὴν τῶν τετρακοσίων καὶ πλέον συνεργατῶν τοῦ Κ.Σ.Ο. τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἄμα τῇ ἀφίξει τοῦ Μακαριωτάτου ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς εορτῆς ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ χαράσσων τὰς γραμμάς ταύτας, ὁ ὁποῖος μεταξὺ ἄλλων ἐτόνισε καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἐνῶ τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεὲμ φωτίζει καὶ ὁδηγεῖ τοὺς μάγους καὶ τὴν Χριστιανωσύνην εἰς τὸ ταπεινὸν σπήλαιον, ὅπου τελεσιουργεῖται τὸ μέγα τῆς θείας οἰκονομίας μυστήριον, ἡμεῖς συνεκεντρώθημεν ἐνταῦθα διὰ νὰ ἀνταλλάξωμεν εὐχὰς καὶ νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ Βρέφος χάριν, φωτισμὸν καὶ τὴν ἐνίσχυσίν Του, πρὸς συνέχισιν τοῦ ὑψηλοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον ἀνελάβομεν, τῆς τονώσεως δηλονότι καὶ περισώσεως τοῦ κλυδωνιζομένου οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ.

»Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ προσπάθειά μας νὰ συμπαρασταθῶμεν εἰς τὰ εὐρισκόμενα ἐν διαστάσει ἀνδρόγυνα, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην μέριμναν, τὴν καθοδήγησιν καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Μακαριωτάτου, ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀρκετὴν τὴν ἐπιτυχίαν.

»Κατὰ τὸ ἔτος 1970 ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ Κ.Σ.Ο. τῆς Ἱ. Ἀρχ/πῆς 3.340 αἰτήσεις ἀποπέρας συμβιβασμοῦ. Ἐκ τοῦ Κέντρου ἐστάλησαν εἰς τὰς κατὰ τόπους ἐπιτροπὰς 2000 περιπτώσεις. Ἐχομεν δὲ ἐπ' αὐτῶν τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

111 Συμφιλιώσεις.

448 ἀποτυχίας συμβιβασμοῦ.

297 παρακολουθοῦνται ἀκόμη.

μας, ἡ συναγωγή τῶν διεσκορπισμένων ἀδελφῶν μας ἐντὸς τῆς μιᾶς ποιμένης, ἡ οἰκοδομὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς Ἑκκλησίαν μίαν, ζῶσαν, ἁγίαν.

Ἐὰν δὲ ἡ παροῦσα μελέτη συντελέσῃ εἰς τὴν μεγαλυτέραν συνειδητοποίησιν τῆς ἀληθείας αὐτῆς, θὰ ἔχῃ ἐπιτύχη τοῦ κυριωτέρου αὐτῆς σκοποῦ.

(Τέλος)

Αἰδεσ. Δρ. Α. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

350 έπεστράφησαν ώς άγνώστου διαμονής.

Αί υπόλοιποι αιτήσεις έκκρεμοῦν.

»Έκ τῶν 135 προληπτικῶν περιπτώσεων έχομεν τὰ ἐξῆς δεδομένα:

61 έπιτυχίαι.

23 παρακολουθοῦνται.

12 άποτυχίαι συμβιβασμοῦ.

»Έπίσης κατά τὸ ώς άνω χρονικὸν διάστημα έτελέσθησαν 11 γάμοι εκ παρανόμων συμβιώσεων.

»Τὰ άνωτέρω δεικνούν, ότι ὁ θεσμὸς τοῦ Κέντρου Συμπαραστάσεως ήρχισε νὰ άποδίδη τοὺς πρώτους σωστικούς καρπούς του.

»Η υπόδειξις τοῦ Μακαριωτάτου, ὅπως ἡ άπόπειρα συμβιβασμοῦ μὴ περιορίζεται μόνον εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς, ἀλλὰ γίνη έργον τοῦ 'Ιερέως τῆς 'Ενορίας καὶ τῶν εὐσεβῶν συνεργατῶν του, διότι εἰς τὴν ποιμαντικὴν μέριμναν τοῦ 'Ιερέως ὀφείλει νὰ άνήκη καὶ ἡ προσπάθεια αὐτή, άπεδείχθη πολύτιμος.

»Έπειτα από τὴν εὐλογίαν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν προσπάθειάν μας, ὅλοι ἡμεῖς οἱ ὅποιοι έτιμήθημεν ὑπὸ τοῦ Μακαρ. 'Αρχιεπισκόπου νὰ αναλάβωμεν έργον τόσον σπουδαῖον, ὀφείλομεν νὰ έργασθῶμεν άόκνως καὶ μετὰ ζήλου πολλοῦ ἐν προσευχῇ καὶ ταπεινώσει, ὥστε ἡ συμπαράστασις τῆς 'Εκκλησίας πρὸς τὴν 'Ελληνικὴν οἰκογένειαν νὰ γίνη περισσότερον αισθητὴ καὶ άποτελεσματικὴ, διὰ νὰ άποδώσῃ, χάριτι Θεοῦ, σωτήρια διὰ τὴν οἰκογένειαν άποτελέσματα.

»Περαίνοντες ἄς ζητήσωμεν εκ βάθους καρδίας τὴν εὐλογίαν τῆς θείας οἰκογενείας τοῦ ἐν Σπηλαίῳ γεννηθέντος καὶ ἐν φάτνῃ ανακλιθέντος διὰ τὴν ἡμετέραν Σωτηρίαν 'Ιησοῦ Χριστοῦ».

'Ακολούθως αἱ μαθήτριάι ἀδελφαὶ Νοσοκόμοι τοῦ NIKE έψαλον ὕμνους, έτραγούδησαν ἄσματα καὶ άπήγγειλαν έπιτυχῶς τὰ έμπνευσμένα ποιήματα τοῦ Βερίτη «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ» καὶ «Νυχτωμένοι στρατοκόποι».

Τὸν λόγον ἐν συνεχείᾳ έλαβεν ἡ κ. Βιβὴ Παπαδημητρίου, ὑπεύθυνος τοῦ Κ.Σ.Ο., ἥτις ἐξήρε τὸν οἰκογενειακὸν θεσμὸν καὶ ὑπεγράμμισε τὴν άνάγκην τῆς τῶν ὠσεως καὶ τοῦ καθαγιασμοῦ τῆς ελληνικῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας. «Εἰς τὴν μορφὴν τῆς Παρθένου, εἶπε, καὶ εἰς τὴν θείαν παρουσία της αξιολογήθηρε πάλι ἡ ἐξιδανικευμένη θέσις τῆς γυναίκας, ἡ ὅποια εκέρδισε εἰς τὴν ζωὴ, ἀπὸ θεῖον θέλημα, τὸ μεγάλο προνόμιο τῆς δημιουργίας. Εἰς τὸν ρόλον τῆς συζύγου καὶ μητέρας τρία στοιχεῖα μόνον θὰ πρέπει νὰ τὴν συνοδεύουν. 'Η άφοσίωσις, ἡ συγκατάβασις καὶ ἡ άγάπη. Σύμπλεγμα τριῶν

ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ πρέπει νὰ σκιαγραφοῦν τὴν ὄλην ὑπαρξί τῆς. Προσωποποιήσεις τῆς προσφορᾶς εἰς ἓνα μεγάλο καὶ ἱερὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς. Σκοπὸς ὁ ὁποῖος ἀρχίζει μὲ τὴν οἰκογένεια καὶ καταλήγει εἰς τὴν κοινωνία.

Ἡ θεία ἔμπνευσις, ἡ ἀγάπη καὶ στοργὴ τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς τὴν οἰκογένεια καὶ τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα χάνουν τὴν οἰκογενειακὴ τους γαλήνη ἀπὸ τὴν πείσμονα ἔμμωνη τῶν γονέων των, οἱ ὁποῖοι προχωροῦν εἰς τὸ διαζύγιον, ἔδωσε ἓνα ἐλπιδοφόρο μῆνυμα μιᾶς ὥραίας Σταυροφορίας. Εἶθε ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου νὰ χαρίζῃ εἰς ἡμᾶς πίστι καὶ ἀγάπη διὰ νὰ προχωρήσωμε εἰς τὴν εὐδῶσι τοῦ μεγάλου σκοποῦ».

Μετὰ ταῦτα ὁ Μακαριώτατος εἰς ἀτμόσφαιραν παλλομένην ἀπὸ ἱερὰν συγκίνησιν καὶ χαρὰν ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας πατρικὰς παραινέσεις καὶ συμβουλὰς, μεστὰς ἐνοιῶν ὑψηλοῦ περιεχομένου. «Ἡ προσπάθεια συμβιβασμοῦ, ἐτόνισεν, ἀνῆκει εἰς τὸ ποιμαντικὸν μας ἔργον. Καὶ ἀσφαλῶς ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ συμπαρασταθῶμεν εἰς τὰ δοκιμαζόμενα ἀνδρόγυνα καὶ νὰ τὰ βοηθήσωμε παντοιοτρόπως. Ὅταν ἡ οἰκογένεια εἶναι ὑγιής καὶ ἡ κοινωνία εἶναι ὑγιής. Ὅταν ἡ οἰκογένεια νοσῇ, νοσεῖ καὶ ὁλόκληρος ἡ κοινωνία. Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ θεμελιώσις τοῦ γάμου, τὸν ὁποῖον εὐλογεῖ, ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου Του. Ἐπομένως καὶ ἡ Ποιμαντικὴ φροντίς διὰ τὴν διατήρησιν αὐτοῦ εἶναι ἐκ τῶν πλέον ἀναγκαίων καθηκόντων μας. Ἡμεῖς οἱ ποιμένες ὅταν μαθάνωμεν ὅτι εἰς τὴν ἐνορίαν μας ὑπάρχει κάποιον οἰκογενειακὸν πρόβλημα, πού συνταράσσει τὴν ἀρμονικὴν συμβίωσιν τῶν συζύγων, ἔχομεν ὑποχρέωσιν καὶ καθήκον νὰ σπεύδωμεν εἰς βοήθειαν, διότι «εἰ πάσχει ἓν μέλος συμπάσχει πάντα τὰ μέλη». Ἠκούσθη προηγουμένως, ὅτι ὑπῆρξαν ἡδὴ ἀρκεταὶ ἐπιτυχίαι. Αὐτὸ εἶναι πολὺ εὐχάριστον καὶ συγκινητικόν. Ἀλλὰ καὶ ἂν αἱ ἐπιτυχίαι ἦσαν ὀλιγώτεραι, ἀκόμη καὶ ἐὰν ἦτο μία, καὶ πάλιν θὰ εἶχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ἐργασθῶμεν ἀόκνως. Θὰ προσέθετα καὶ τοῦτο: καὶ ἂν δὲν εἶχομεν καμμίαν ἐπιτυχίαν, πάλιν θὰ ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν τὸ καθήκον μας πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς ὅλοι προερχόμεθα».

Ὁ Μακαριώτατος ἐπέρανε τὸν λόγον τοῦ εὐλογήσας τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἔργον καὶ εὐχηθεὶς πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Κ.Σ.Ο.

Μετὰ τὴν προσφορὰν γλυκισμάτων, κατὰ τὸ διάλειμμα, ἐγένετο προβολὴ φωτεινῶν διαφανειῶν τῶν Ἁγίων Τόπων, κυρίως δὲ τῆς Βηθλεέμ. καὶ τοῦ Ἰ. Σπηλαίου ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Σωτῆρ, καὶ οὕτως ἐκλείσεν ἡ ἑορτή.

Πρεσβύτερος ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΕΓΚΑΙΝΙΟΙΣ ΤΟΥ 40ου «ΣΠΙΤΙΟΥ ΓΑΛΗΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ» ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑΝ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΜΑΔΥΤΟΥ

Εἰς τὴν ἐνορίαν Ἁγίου Ἰωάννου Ν. Μαδύτου ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος τὴν 28ην Δεκεμβρίου 1970 ὁ εορτασμός τῶν ἐγκαινίων τοῦ 40ου «Σπιτιοῦ Γαλήνης Χριστοῦ», εἰς τὴν τελετὴν τῶν ὁποίων παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος, ὁ Μητροπολίτης Νικαίας κ. Γεώργιος, ὁ Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Εὐρύπου κ. Βασίλειος, ὁ Ὑπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Δουβαλόπουλος, ὁ Νομάρχης Ἀττικῆς κ. Δημακόπουλος, ὁ Δήμαρχος Ν. Φιλαδελφείας κ. Δημ. Χριστοδουλόπουλος ὡς καὶ οἱ κ. κ. Δήμαρχοι τῶν γειτονικῶν Δήμων, τοπικοὶ παράγοντες τῆς περιοχῆς καὶ πλῆθος κόσμου.

Ὁ πανηγυρικὸς χαρακτήρ τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ὁ εορτασμός τῶν ἐγκαινίων τοῦ 40ου Σπιτιοῦ Γαλήνης Χριστοῦ ὀφείλετο κυρίως εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἐγκαινιασθὲν Σπίτι Γαλήνης Χριστοῦ, δημιουργηθὲν ἐκ θεμελίων διὰ τῆς προσωπικῆς προσφορᾶς καὶ τοῦ μόχθου τῶν ἐνοριτῶν, ἀποτελεῖ σαφῶς τὴν ἔμπρακτον ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης καὶ στοργῆς αὐτῶν πρὸς τοὺς υπερήλικας.

Ὅμιλῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος ἀνέλυσε τοὺς λόγους οἵτινες ἤγαγον τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς Εἰδικῆς Μερίμνης Ὑπερηλίκων, ἥτις διὰ τῶν εἰδικῶν προγραμμάτων Σπιτιῶν Γαλήνης Χριστοῦ, Ὁμάδων Ἐλευθέρως Διαβιούντων Ὑπερηλίκων, Κινητῶν Μονάδων Βοηθείας Κατακοίτων, ἀποσκοπεῖ εἰς τὸν σεβασμὸν τῆς προσωπικότητος τῶν υπερηλίκων.

Τὸ Κράτος, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἦσαν ἀνέτοιμοι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐνὸς μεγάλου Κοινωνικοῦ Προβλήματος, τοῦ προβλήματος τῆς ἡθικῆς καὶ ὕλικῆς συμπαραστάσεως πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην υπερήλικας, τὸ ὁποῖον ἔχρηξε ἀμέσου ἀντιμετωπίσεως.

Ἡ ἴδρυσις γηροκομείων, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐρεύνης, δὲν ἦτο ἡ πλέον ἐνδεδειγμένη οὐδὲ ἡ ἐπιθυμητὴ λύσις μεταξὺ τῶν γερόντων τῶν ἐστερημένων οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος προστασίας τῶν υπερηλίκων ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ἀνάγκη, ἥτις ἐπεβλήθη ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἀποτίσῃ φόρον τιμῆς εἰς τὴν «πολιάν τοῦ γήρωος καὶ πρεσβείου», ἥτις τιμᾶται ἡδὴ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ ὁ πρὸς τὴν ὁποίαν σεβασμὸς συνεχίζεται καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Διὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ ἐργασία τῆς ὁποίας στηρίζεται εἰς τὰ διεθνῆ πρότυπα Κοινωνικῆς Προνοίας ὡς καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας, προσηρμοσμένας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πραγματικότητα, ἐπετεύχθη ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς μεγάλης μάζης τῶν υπερηλίκων τῶν ἔχοντων ἀνάγκην προστασίας.

Ἱερεῖς καὶ ἐθελόντριαι, κυρίαι τῶν ἐνοριακῶν φιλοπτώχων ταμείων, τακτικοὶ συνδρομηταὶ τῶν προγραμμάτων τῆς Ε.Μ.Υ., ὡς ἐπίσης καὶ Κοινωνικαὶ Λειτουργοὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὸ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ θερμοῦργον καθοδήγησιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης κυρίου Σοφοκλῆ Κατζιδάκι ἀποτελοῦν τὸν στρατὸν τῶν εἰς τὰ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλαλληλίας ἐργαζομένων καὶ συντελοῦν εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας εὕρισκομένου ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ.

Ἐντὸς διαστήματος 18 μηνῶν ἐπετεύχθη ἡ ἴδρυσις 40 Σπιτιῶν Γαλήνης Χριστοῦ, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν κατ' ἄριστον τρόπον, ὑποκαθιστώντα κατὰ τὸ δυνατόν τὸ φυσικὸν περιβάλλον τῶν ὑπερηλίκων καὶ παρέχοντα εἰς αὐτοὺς αἰσθητὰ ἐμπιστοσύνης, ἀσφαλείας καὶ ἀτμόσφαιραν οἰκειότητος. Ἐντὸς αὐτῶν παρέχεται τροφή, ἱματισμὸς καὶ ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψις εἰς τοὺς γέροντας, ἐκτελοῦνται δὲ προγράμματα πνευματικοῦ καὶ ψυχαγωγικοῦ χαρακτῆρος.

Συνεχίζων τὸν λόγον τοῦ ὁ Μακαριώτατος ὠμίλησε διὰ τὰς 66 Ὁμάδας Ἐλευθέρως Διαβιούντων Ὑπερηλίκων, τὰ μέλη τῶν ὁποίων συναντῶνται κατὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα καὶ ἀπασχολοῦνται μετ' προγράμματα ψυχαγωγικὰ ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ ἡθικοῦ τῶν ὑπερηλίκων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὰς 3 Κινητὰς Μονάδας Βοηθείας Κατακοίτων, αἱ ὁποῖαι σκοποῦν εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν κατακοίτων ἀπόρων γερόντων.

Περαίνων τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς πάντας ὅσοι μετ' ἀφοσιώσεως καὶ ζήλου ἐργάζονται εἰς τὸ μέγα ἔργον κοινωνικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ὁμιλῶν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὁ Ὑπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Δουβαλόπουλος συνεχάρη ὅλους ὅσοι καθ' οἰονδήποτε τρόπον συνέβαλον εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν 40 «Σπιτιῶν Γαλήνης τοῦ Χριστοῦ» καὶ ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως τὸ ἄκρας σημαντικὸν ἔργον ἀγάπης τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, χαρακτηρίσας τὸν θεσμόν τῶν Σπιτιῶν Γαλήνης Χριστοῦ καὶ τῶν ἄλλων προγραμμάτων τῆς Εἰδικῆς Μερίμνης Ὑπερηλίκων ὡς «Νέα Βασιλείαδα». Ἀναφερθεὶς ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν ἐθελοντικὴν προσφορὰν τῶν κυριῶν ἐτόνισεν ὅτι θεωρεῖ αὐτὰς ὡς ἀμέσους συνεργάτιδάς του, ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως καὶ αὐτὸς προσφέρῃ εἰς τὸ ἔργον εὐποιίας τῆς Ἐκκλησίας, διότι, ὡς εἶπεν, «Δεῖ δὴ ἀνθρώπων καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῶν δεόντων».

Ὁ κ. Ὑπουργός, χειρισθεὶς τὸ ὅλον θέμα κατὰ τρόπον προδίδοντα τὴν προσωπικὴν του πίστιν εἰς τὰς Χριστιανικὰς ἀξίας τῆς Ὁρθοδοξίας, κατεχειροκροτήθη διὰ τὴν θερμὴν ἀτμόσφαιραν τὴν ὁποῖαν προεκάλεσεν ἡ ὁμιλία του. Ἐξ ἄλλων ὁμιλῶν ὁ Διευθυντὴς τῆς Ὑπηρεσίας Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης κ. Σοφ. Χατζιδάκις ἐτόνισε τὴν βαρύτητα καὶ τὸ κύρος τοῦ Κοινωνικοῦ προνοιακοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἀνάλογον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τοὐλάχιστον κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν οὐδεμίαν ἐκ τῶν χωρῶν τῆς γηραιᾶς μας Ἠπείρου.

Ἰδιαιτέρως ἐτόνισε τὴν ἀγάπην, τὴν προθυμίαν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν προσωπικὴν χειρωνακτικὴν ἐργασίαν τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Ν. Μαδύτου, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἐκ θεμελιῶν ἀνέγερσις τοῦ σήμερον ἐγκαινιαζομένου «Σπιτιοῦ Γαλήνης τοῦ Χριστοῦ».

Τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου ἐτόνισαν ἰδιαιτέρως ὁ Δήμαρχος Ν. Φιλαδελφείας κ. Δημ. Χριστοδουλόπουλος, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ κ. Χριστογιαννοπούλου, ἡ ὁποία ὡς ἐμπρόσωπος τοῦ σώματος τῶν ἐντεταλμένων κυριῶν τῶν Σπιτιῶν Γαλήνης ὠμίλησε διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἐθελοντικῆς γυναικείας προσφορᾶς, τῆς προσφορᾶς τῶν κυριῶν αἱ ὁποῖαι ἀνταποκρινόμεναι εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπιστρατεύονται καθημερινῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ὑπερηλίκων Γαλήνης τοῦ Χριστοῦ».

Ὁ αἰδ. πατὴρ Σταυρὸς Ψωμάδης ὡς ὑπεύθυνος τοῦ «Σπιτιοῦ Γαλήνης τοῦ Χριστοῦ» ὁμιλῶν κατὰ τὸν τελεσθέντα ἀγιασμόν ἠὺχαρίστησε τόσον τὸν Μακαριώτατον ὅσον καὶ ἅπαντας τοὺς παρευρισκομένους, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ 40οῦ «Σπιτιοῦ Γαλήνης Χριστοῦ». Ὁ ἑορτασμοδῶν

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

208. Διατι στάς διαφόρους ἀκολουθίας ἀναγινώσκεται πρῶτον ὁ Ἀπόστολος καί μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον καί διατι ἀποδίδεται περισσότερος σεβασμὸς κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τοῦ Ἀποστόλου, ἐφ' ὅσον καὶ τὰ δύο εἶναι ἀναγνώσματα ἀπὸ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης; (Ἑρώτησις Αἰδεσιμ. Ν. Παπουδάκη).

209. Εἶδα εἰς κάποιον ναὸν προκειμένου νὰ ἀναγνωσθῇ Ἀπόστολος νὰ γίνεταί ἓνα εἶδος μικρᾶς εἰσόδου. Νὰ παραλαμβάνη δηλαδὴ ὁ ἀναγνώστης τὸ βιβλίον ἀπὸ τὸν ἱερέα, νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν βορεία πύλη, προπορευομένων δύο παιδίων μὲ λαμπάδας, νὰ ἀνέρχεται εἰς τὸν θρόνον καὶ νὰ ἀναγινώσκη ἐκεῖθεν τὸν Ἀπόστολον. Εἶναι τοῦτο ὀρθόν; (Ἑρώτησις Αἰδεσιμ. Θ. Σταύρου).

Ἡ ὑπ' ἀριθμ. 111 ἐρώτησις ἀνεφέρετο σ' ἓνα παρόμοιο ζήτημα. Τὸ ἐρώτημα τότε ἦτο ἂν εἶναι ὀρθὴ ἡ πρᾶξις πού τηρεῖται ἀπὸ μερικοὺς ἱερεῖς, νὰ παραδίδεται δηλαδὴ ὁ Ἀπόστολος στὸν ἀναγνώστη ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ νὰ παραλαμβάνεται πάλι μετὰ τὴν ἀνάγνωσι καὶ νὰ ἀποτίθεται στὴν ἁγία Τράπεζα. Ἀπαντήσαμε τότε, ὅτι πρόκειται περὶ εὐλαβοῦς νεωτερισμοῦ, ἀδικαιολογήτου ὅμως θεωρητικῶς, ἱστορικῶς καὶ πρακτικῶς. Τὴν ἀντίθετο θέσι ὑπεστήριξε ὁ π. Π. Ἀθανασίου σὲ ἐπιστολὴ, πού ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ τεῦχος τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1968 τοῦ «Ἐφημερίου», τόμος ΙΖ', σελ. 40-41. Οἱ δύο ἀνωτέρω ἐρωτήσεις μᾶς ἐπαναφέρουν στὸ θέμα, ἡ πρώτη ὡς ἀναφερομένη στὴν θεωρητικὴ ὕψι τοῦ πράγματος καὶ ἡ δευτέρα σὲ μιὰ πρᾶξι παραπλησία πρὸς ἐκεῖ-

ἐγκαινίων ἔληξε διὰ τῆς παραθέσεως γεύματος εἰς τοὺς γέροντας, εἰς τὸ ὅποιον παρεκάθησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος, ὁ Μητροπολίτης Νικαίας κ. Γεώργιος, ὁ Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασίλειος, ὁ Δήμαρχος Ν. Φιλαδελφείας κ. Δημ. Χριστοδουλόπουλος, τὸ ἐκκλησιαστικὸν συμβούλιον, ἐκπρόσωποι τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Ἀλληλεγγύης, αἱ ἐντεταλμένοι κυραὶ τῆς Ε.Μ.Υ. καὶ Κοινωνικαὶ Λειτουργοί, οἱ συντελέσαντες εἰς τὴν ἀνέγερσίν του μηχανικοὶ, τεχνικοὶ, οἰκοδόμοι, ὧς καὶ ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

νη που μᾶς ἀπησχόλησε τότε. Αὐτὴ τὴ φορὰ μάλιστα παρουσιάζεται σὲ βελτιωμένη μορφή.

Θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν ὅσοι τυχὸν ἔχουν ἀντίθετη γνώμη πρὸς ἐκείνη που διατυπώσαμε τότε, νὰ ἐπιμείνωμε σ' αὐτή, γιατί εἴμαστε πεπεισμένοι γιὰ τὴν ὀρθότητά της. Κατ' ἀρχὴν δὲν ἀμφισβητήσαμε τὴν καλὴ καὶ εὐλαβῆ πρόθεσι ἐκείνων που τὴν εἰσηγοῦνται. Ὁ μακαριστὸς καθηγητὴς Β. Βέλλας στὸν «Ἐφημέριο» (τ. Δ' (1955), σελ. 132-134) ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀποστόλου ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία ἔγραψε ἓνα ἄρθρο καί, τρόπον τινὰ χαιρετίζων τὴν ἐκδοσι ἐκείνη, ἀνεφέρετο στὴν ἐλεεινὴ κατάστασι στὴν ὁποία βρίσκεται σὲ μερικοὺς ναοὺς τὸ ἀποστολικὸ βιβλίον καὶ τὴν ἀνεβλάβεια, μὲ τὴν ὁποία χρησιμοποιεῖται ἀπὸ μερικοὺς. Ἀνεφέρετο δὲ σὲ ἔθιμο τῆς Ἑπτανήσου, στὸ ὁποῖο καὶ ἐπεδοκίμαζε καὶ εἰσηγεῖτο τὴν γενίκευσί του, αὐτὸ ἀκριβῶς στὸ ὁποῖο ἀνεφέρετο ἢ ὑπ' ἀριθ. 111 ἐρωτήσεις. Γιὰ τὴν παράδοσι τοῦ Ἀποστόλου στὸν ἀναγνώστη ἀπὸ τὸν ἱερέα ὁμιλεῖ καὶ ὁ μακαριστὸς π. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος στὸ βιβλίον του «Ἐρμηνευτικὴ ἐπιστάσια ἐπὶ τῆς θείας λειτουργίας», Πάτραι 1958, σελ. 122. Γιὰ πρώτη φορὰ εἰσηγήθη ἡ πρᾶξις αὐτὴ σὲ λειτουργικὸ βιβλίον στὴν ἐκδοσι τοῦ «Ἱερατικοῦ» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ ἔτους 1962, σελ. 118-119: «Ὁ ἀναγνώστης λαμβάνων τὸν Ἀπόστολον παρὰ τοῦ ἱερέως καὶ ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἴσταται... Πληρωθέντος τοῦ Ἀποστόλου... ὁ ἀναγνώστης ποιῶν μετάνοιαν ἐπιδίδωσι τῷ ἱερεῖ τὸν «Ἀπόστολον» ἀσπαζόμενος τὴν δεξιάν αὐτοῦ». Τότε ἡ πρᾶξις αὐτὴ διεδόθη περισσότερο, οἱ κατασκευασταὶ δὲ ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν μᾶς παρουσίασαν ἀργυρόδετα ἀποστολικά βιβλία κατὰ μίμησιν τῶν Εὐαγγελίων μὲ τοὺς δύο κορυφαίους, τοὺς δώδεκα, τὸν ἀπόστολον Ἀνδρέαν καὶ ἄλλες σχετικὰς ἢ ἄσχετες παραστάσεις στὰ καλύμματα. Τὰ βιβλία αὐτὰ βρῆκαν καὶ θέσι στὴν ἁγία τράπεζα δίπλα στὸ Εὐαγγέλιον. Ἐνα δεύτερον βῆμα εἶναι καὶ ἡ «εἰσοδος» τοῦ Ἀποστόλου τῆς ὑπ' ἀριθ. 210 ἐρωτήσεως.

Ὁφείλομε νὰ τονίσωμε, ὅτι οἱ νεωτερισμοὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὴν ὀρθὴ λειτουργικὴ παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ γενεὰ μας ἔχει δικαίωματα, ἀλλὰ καὶ εὐθύναις ἐναντι τῆς παραδόσεως αὐτῆς. Ὅσο ἡ ἀμέλεια περὶ τὴν συντήρησι καὶ τὴν ἱεροπρεπῆ ἀνάγνωσι τοῦ Ἀποστόλου πρέπει νὰ κατακριθῶν, ἄλλο τόσο πρέπει νὰ ἀποφευχθῶν οἱ ἀπὸ ἀντίδρασι ὑπερβολές. Ὁ Ἀπόστολος εἶναι βιβλίον που ἀνήκει στὸν χορὸν καὶ ὄχι στὸ βῆμα, γι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ περιέχει τὰ προκείμενα, τὰ ἀλληλουαρία, τὰ κοινωνικά καὶ τὰ ἀντίφωνα τῆς θείας λειτουργίας. Καὶ τὸ Ψαλτήριον περιέχει ψαλμοὺς ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ τὰ ἄλλα λει-

τουργικά βιβλία τοῦ χοροῦ περιέχουν ἀναγνώσματα ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ ψαλμούς. Τὰ κείμενα αὐτὰ εἶναι ἐξ Ἰσου θεόπνευστα καὶ ἱερά, ὅπως καὶ οἱ ἀποστολικὲς περικοπὲς ποὺ περιέχονται στὸν Ἀπόστολο. Ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία εἶναι ἱερά καὶ τὰ ἀναγνώσματα καὶ οἱ ψαλμοὶ ποὺ περιέχουν εἶναι ἱερά, ὅπως καὶ κάθε ἀνάγνωσις ἢ ψαλμωδία ποὺ γίνεται κατὰ τὴν θεία λατρεία. Καὶ τὸ λειτουργημάτων τοῦ ἀναγνώστου καὶ τοῦ ἱεροψάλτου εἶναι ἐξ Ἰσου ἱερά. Ὅσο γιὰ τὸ ἐπιχείρημα ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, εἶναι πολὺ ἀσθενές. Σὲ κανένα χειρόγραφο τῆς λειτουργίας αὐτῆς δὲν μαρτυρεῖται εἴσοδος μὲ ἄλλα λειτουργικὰ βιβλία, Ἀπόστολο καὶ Παλαιὰ Διαθήκη, πλὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλὰ καὶ οὔτε ἀπὸ τὴν λοιπὴ λειτουργικὴ παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας ἔχομε κάτι ἀνάλογο στοὺς ἄλλους λειτουργικοὺς τύπους. Ἡ εἴσοδος ἐγένετο πάντοτε «μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου», ἐφ' ὅσον ἐπρόκειτο νὰ ἀναγνωσθῇ εὐαγγελικὴ περικοπή. Γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξι τῆς εἰσόδου γράψαμε στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 170 ἐρώτησι. Ἡ εἴσοδος μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν «λοιπῶν γραφῶν» εἰσῆχθη στὴν θεία λειτουργία τοῦ Ἰακώβου ἀπὸ τὸν Διονύσιο Λάτα, μητροπολίτη Ζακύνθου, ποὺ τὴν ἐξέδωσε γιὰ λειτουργικὴ χρῆσι (Ζάκυνθος 1886), εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει ἐθίμων τῆς Ἑπτανήσου, τὰ ὁποῖα μνημονεὺει ὁ καθηγητῆς Β. Βέλ-λας, εἴτε καὶ αὐθαίρετως. Ἡ σχετικὴ τυπικὴ διάταξι παρελήφθη καὶ στὴν ἔκδοσι τοῦ Χρ. Παπαδοπούλου. Ἡ ἐν λόγῳ λειτουργία ἐγνώρισε ἓνα μεσοδιάστημα μερικῶν αἰώνων ἀπραξίας καὶ δὲν συζῶνται ἐκ προφορικῆς παραδόσεως τὰ κατ' αὐτὴν. Ἡ μόνη πηγὴ τῆς εἶναι τὰ χειρόγραφα, ἀλλ' αὐτά, καθὼς εἶπαμε, ὁμιλοῦν μόνον γιὰ εἴσοδο «μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου» καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Καὶ μία σημείωσις γιὰ τὸ θέμα τῆς «προαναγνώσεως» τοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος κατ' ἴδιαν ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη πρὸ τῆς δημοσίας ἀναγνώσεώς του. Βέβαια τὸ ἰδεῶδες εἶναι νὰ μελετᾷ τὸ κείμενο ὁ ὑποψήφιος ἀναγνώστης στὸ σπίτι του. Πρὸς αὐτὸ πρέπει νὰ κατατείνωμε. Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ἔχη τὴν σχετικὴ πρωτοβουλία καὶ ἀπὸ τὴν προηγουμένη Κυριακὴ νὰ καθορίξῃ τὸν ἀναγνώστη τοῦ Ἀποστόλου τῆς ἐπομένης Κυριακῆς καὶ νὰ τοῦ δίδῃ τὸ βιβλίον νὰ μελετᾷ τὴν περικοπή. Ἔτσι θὰ ἀποφεύγωνται τὰ ἀναγνωστικὰ σφάλματα, ποὺ δυστυχῶς εἶναι πολὺ συνηθισμένα. Ἀλλὰ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὸ ἰδεῶδες αὐτὸ δὲν τηρεῖται πάντοτε, μία ἐπὶ πλέον ἐπὶ τροχάδην ἀνάγνωσις πρὸ τῆς δημοσίας ἀναγνώσεως θὰ ἦταν πολὺ χρήσιμος. Νὰ φέρωμε καὶ ἓνα ἐπιχείρημα ἀπὸ τὴν παράδοσι; Κατὰ τὸ Τυπικὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ι' αἰῶνος (κῶδιξ Τ. Σταυροῦ 40), κατὰ τὴν λειτουργία τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων ἐγένετο ἡ εἴσοδος

Στὸ περιθώριο τῆς Ἀγίας Γραφῆς

Η ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Στὴ θεολογικὴ γλῶσσα, ἡ ἀλληγορικὴ ἔρμηνεῖα τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἶναι κάτι τὸ πολὺ συγκεκριμένο. Πρόκειται γιὰ τὴν τάση νὰ ἀναζητηῖται, πίσω ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ γράμμα τοῦ ἱεροῦ κειμένου, ἓνα καθαρὰ πνευματικὸ νόημα, ἀκόμα καὶ στὶς περιπτώσεις ποὺ γιὰ τὴν κοινὴ λογικὴ ἀποκλείεται τέτοιο ἐνδεχόμενο. Αὐτὸ σημαίνει ἀλληγορία: ἄλλα νὰ φαίνεται ὅτι δηλώνει καὶ ἄλλα, βαθύτερα καὶ ὑψηλότερα, νὰ περιέχῃ ἓνα σημεῖο ἢ ἓνα μέρος τῆς Γραφῆς.

Ὅταν ἡ ἀλληγορικὴ ἔρμηνεῖα δὲν εἶναι ὑπερβολικὴ, ὅταν δηλαδὴ δὲν πασχίζει, σώνει καὶ καλά, παντοῦ τῆς Γραφῆς νὰ ἀποκτᾷ ἀποκλειστικὰ θέση γιὰ τὸν ἑαυτὸ της, εἶναι καὶ χρήσιμη καὶ ἀπαραίτητη. Γιατὶ ἡ γραπτὴ θεία Ἀποκάλυψη ἔχει συχνά, πίσω ἀπὸ τὴ σάρκα, τὸ πνεῦμα, πίσω ἀπὸ τὰ πρῶτα, καὶ ἄλλα, μυχιαίτερα νοήματα, ποὺ τὰ βρίσκουμε ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς ἀλληγορικῆς ἔρμηνειας.

Μιά μεγάλη καὶ φεγγόβολη βέβαια συγκομιδὴ ὑπάρχει στὴν πατερικὴ γραμματεία, μέρος της δὲ ἔχει περάσει στὴν ὑμνωδία καὶ τὴν εὐχολογία τῆς Ἐκκλησίας, ὄντας ἔτσι καθημερινὴ πνευματικὴ τροφή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ σὲ κάθε γενεά. Οἱ Πατέρες, ἀπαράμιλλοι βυθοσκόποι τῆς Γραφῆς, κατώρθωσαν νὰ ἀνασύρουν στὴν ἐπιφάνεια τῆς κοινῆς ἀντιλήψεως καὶ νὰ κάνουν κοινὸ

μὲ τρία Εὐαγγέλια: «τρία Εὐαγγέλια εἰσέρχονται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὑπὸ τριῶν διακόνων βασταζόμενα». Τὸ πρῶτον ἐτίθετο ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης, τὸ δεύτερον ἐπὶ τοῦ συνθρόνου καὶ τὸ τρίτον τὸ ἐκράτει ὁ διάκονος ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀναγνώσῃ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἐπέδιδετο κατὰ τὸν μεταξὺ τῆς εἰσόδου καὶ τῆς ἀναγνώσεως του χρόνον στὴν προανάγνωσι τοῦ κειμένου: «ὁ μέλλων ἀναγῶναι λαμβάνει καὶ μελετᾷ αὐτῷ». Αὐτὸ δὲ ἐγίνετο στὴν Ἀγία Σοφία, ὅπου ὁ διάκονος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι περισσότερο μορφωμένος καὶ θὰ ἀνεγίνωσκε γνωστὴ περικοπὴ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀσφαλῶς δὲ δὲν θὰ ἐγίνετο μόνο κατὰ τὴν ἀνάγνωσι τῆς περικοπῆς τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων ἢ ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω Τυπικὸ μαρτυρουμένη πρᾶξις. Πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ ἰσχύῃ αὐτὸ σήμερα, ποὺ οἱ ἀναγνώσται δὲν εἶναι ἐξ ἐπαγγέλματος, τρόπον τινά, ἀναγνώσται καὶ τὰ ἀποστολικὰ κείμενα εἶναι δυσκολώτερα ἀπὸ τὰ εὐαγγέλια.

(Συνεχίζεται)

Φ.

κτῆμα μας πολλά ἀπὸ τὰ κρυμμένα νοήματα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἕνας συνηθισμένος μελετητῆς του θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ὑποπτευθῆ τὴν ὑπαρξή τους.

Στὴν κατ' ἰδίαν μελέτη τῆς Γραφῆς, πρέπει νὰ μὴν ἀφήνεται εὐκολα τόπος γιὰ τὴν ἀλληγορικὴ ἀντίληψη, γιατί ὑπάρχει ὁ κίνδυνος παρανοήσεως. Ἐπιβάλλεται ὅμως νὰ γίνωνται ἐποικοδομητικὲς σκέψεις μὲ ἀφορμὴ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο χωρίο καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται τὰ ἐκεῖ λεγόμενα σὰν σύμβολα γι' αὐτὲς τὶς σκέψεις. Αὐτὸ εἶναι ἓνα εἶδος καλῆς καὶ ἀσφαλοῦς ἀλληγορίας. Νὰ δυὸ-τρὶα σχετικὰ παραδείγματα:

Ἡ γυναίκα τοῦ Λῶτ ἔχασε τὴ ζωὴ της ὅταν, φεύγοντας ἀπὸ τὴν καιόμενη ἀμαρτωλὴ πόλη, γύρισε ἀπὸ περιέργεια νὰ δῆ τι γινόταν πίσω της. Μεταβλήθηκε τότε σὲ στήλη ἄλατος (Γεν. ιθ' 26). Ἔτσι καὶ ἐμεῖς, ὅταν παρατάμε τὴν ἀμαρτία, δὲν πρέπει νὰ τὴν ξαναφέρνουμε στὰ μάτια μας, κατὰ τὸ τοῦ Παύλου: «τὰ ὀπίσω ἐπιλανθανόμενοι, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι» (Φιλιππ. γ' 14).

Μετὰ τὴ μάχη τῆς Ἰάμνειας, στὸν καιρὸ τῶν μακκαβαϊκῶν ἀγώνων, βρέθηκαν στοὺς σκοτωμένους ἐκεῖ Ἰσραηλίτες εἰδωλολατρικὰ φυλαχτά. Ὅταν κανεὶς ἐπιδιώκῃ ἓνα θεάρεστο σκοπὸ, ἀλλὰ κρυφά, στὴν καρδιά του, τὸν στηρίζει ἢ προσκόλληση σὲ πλανερὲς ἰδέες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες παρὶμένει βοήθεια, τὸ τέλος του δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καλὸ. Ἄς μὴ φιλοξενοῦμεν στὰ βάθη τοῦ εἶναι μας δεισιδαιμονίες καὶ κακοδοξίες. Μακριὰ μας, τὰ φυλαχτά τῆς Ἰάμνειας.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἀγγάρευσαν τὸν τυχαῖα διερχόμενο Σίμωνα τὸν Κυρηναῖο γιὰ νὰ μεταφέρῃ στοὺς ὤμους του τὸν σταυρὸ τοῦ Κυρίου. Σίμων καὶ ἐγώ, ἐθελοντῆς ὅμως καὶ ὄχι ἀκούσιος σταυροφόρος, ἄς προσπαθῶ στὴ ζωὴ μου νὰ ἀλαφρώω τὸν Χριστὸ ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ του, δεχόμενος τὸν ὄνειδισμό τοῦ κόσμου καὶ ὁμολογώντας ὅτι πιστεύω στὸν Ἰησοῦ καὶ συμπάσχω μ' Αὐτόν.

Ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος σὰν ἀποκαθήλωσαν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, τὸ τύλιξαν μὲ «σινδόνα καθαρὰν» καὶ τὸ κατέθεσαν στὸ μνημεῖο, ἀπὸ ὅπου «ἀνέστη τριήμερος». Ἔτσι καὶ ἐμεῖς ἄς τυλίγουμε τὸν Ἐσταυρωμένον Σωτῆρα μας μὲ τὴν «καθαρὰν σινδόνα» τῶν ἁγίων ἀποφάσεων, γιὰ νὰ ἀξιοθῆ καὶ ἡ δική μας ζωὴ τὴν ἀνάστασή του.

Στὸν ἄγγελο (ἐπίσκοπο) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας, ποὺ δὲν ἦταν «οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός», ὁ Κύριος λέγει ὅτι «ἔμελλε νὰ τὸν ἐμέσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ» (Ἄποκ. γ' 14 κ. ἐ.).

Ὁ Θεὸς ἀναγνωρίζει δικές του τὶς φλογερὲς ψυχὲς καὶ στέκεται μὲ μακροθυμία ἀπέναντι στὶς ἀδιάφορες καὶ ἔκδοτες στὴν ἁμαρτία. Δὲν ἀνέχεται ὅμως τὶς χιλιαρὲς, αὐτὲς ποὺ πᾶνε νὰ συμβιβάσουν τὰ ἀσυμβίβαστα, δοσμένες λίγο στὸν Θεὸ καὶ λίγο στὸν κόσμον. Ἡ ζωὴ μου, μὲ τὴ θρησκευτικὴ ὑποτονία τῆς καὶ τῆ δουλείας τῆς ἀνάμεσα σὲ «δύο κυρίους» (Ματθ. στ' 24), πρέπει νὰ εἶναι ἀηδιαστικὴ γιὰ τὸν Θεό. Ἄς φροντίσω, λοιπόν, πρὶν μὲ ἀποδοκιμάσῃ, πρὶν μὲ «ἐμέσῃ», νὰ ἀνάψω μέσα μου τὴ γνήσια καὶ μεγάλη πίστη, ποὺ θὰ μὲ κάνῃ θερμὸ χριστιανό, ὁλότελα δοσμένον στὸν Κύριον.

Ἡ Γραφή, λοιπόν, δὲν ἔχει μόνο τὰ ἀμετακίνητα πνευματικὰ νοήματα, ποὺ βρίσκονται ἀνέκαθεν κρυμμένα πίσω ἀπὸ τὸ «γράμμα» τῆς, ἀλλὰ προσφέρει καὶ ἄλλα, ποὺ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ὅτι δημιουργοῦνται τώρα, στὴν περίπτωσιν τῆ δικῆ μου ἢ τῆ δικῆ σου, καθὼς διαβάζουμε κάποιον ἐδάφιο καὶ προσπαθοῦμε νὰ ὠφελήσουμε τὴν ψυχὴ μας, σχετίζοντάς το μὲ τὴν παρούσα, προσωπικὴ μας κατάστασιν. Εἶναι μιὰ προσωπικὴ καὶ περιστασιακὴ ἀλληγορία, ποὺ ἔχει τὴ θέση τῆς σὲ ὀρισμένο ἄτομον καὶ ὀρισμένες στιγμὲς του.

Ο ΑΓΝΩΜΩΝ ΔΟΥΛΟΣ

Γιὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὴν κατάκρισιν. Στὴν Κυριακὴ Προσευχῇ, λέμε: «Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν». Γιὰ νὰ μᾶς συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς καὶ νὰ μᾶς βάλῃ στὰ δεξιὰ του, πρέπει νὰ ἔχουμε καὶ ἡμεῖς συγχωρήσει τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ μᾶς ἔφταιξαν. Ὁ Κύριος μᾶς συνιστᾷ καὶ μᾶς προειδοποιεῖ: «Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε» (Ματθ. ζ' 1). Οἱ μνησικάκοι δὲν ἔχουν θέση στὸν Παράδεισον. Ὅποιος κρίνει καὶ κατακρίνει τὸν ἄλλον, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βρῆ ἄφεσιν στὶς δικές του ἁμαρτίες καὶ θὰ πάῃ στὴν ἀπώλεια.

Ὁ Θεὸς μᾶς συγχωρεῖ πρῶτος. Αὐτὸ φαίνεται στὴ γνωστὴ παραβολή, ποὺ φωτίζει τὴ συνάρτησιν τῆς ἀνθρώπινης καὶ τῆς θείας συγχωρήσεως. Ὁ δοῦλος ποὺ χρωστοῦσε στὸν κύριόν του τὶς δέκα χιλιάδες τάλαντα, ὅταν ἐπικαλέσθηκε τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου του, τὸ βρῆκε. Ἔτσι κάνουμε ὅλοι ὅταν φταῖμε στὸν Θεό. Ζητᾶμε νὰ παραβλέψῃ τὸ χρέος μας καὶ Ἐκεῖνος τὸ παραβλέπει. Δὲν μᾶς τὸ καταλογίζει. Ἀλλὰ θέλει ἀπὸ μᾶς νὰ τὸν μιμηθοῦμε. Νὰ εἴμαστε καὶ ἡμεῖς σπλαχνικοὶ καὶ συγχωρητικοὶ στοὺς δικούς μας ὀφειλέτες. Ὅ,τι μᾶς χρωστοῦν αὐτοί, ποὺ τοὺς συμβολίζει καὶ τοὺς ἐκπροσωπεῖ ὁ ἄλλος δοῦλος τῆς παραβολῆς, εἶναι κάτι τὸ μικρὸ καὶ ἀσήμαντον ἐν σχέσει μὲ ὅ,τι χρωστοῦμε

στὸν Θεὸ καὶ ὁ Θεὸς μᾶς τὸ χαρίζει. Τὰ ποσὰ τῆς παραβολῆς σημαίνουν τὴ διαφορὰ. Ἐκ τὸ ἓνα μέρος δέκα χιλιάδες τάλαντα. Ἐκ τὸ ἄλλο ἑκατὸ δηνάρια. Καὶ ὅμως, τί κάνει ὁ πρῶτος δούλος; Ἄγνων στὸν κύριό του, ξεχνᾷ τὸ χρέος τοῦ ἔσβησε ἢ καλοσύνη ἐκείνου. Καὶ μόλις βλέπει τὸν σύνδουλό του, τὸν προσωπικό του χρεώστη, τὸν πιάνει ἀπὸ τὸν λαιμὸ καὶ ἀπαιτεῖ, μὲ πέτρινη καρδιά στὶς ἰκεσίες του καὶ τὰ δάκρυά του, τὴν πληρωμὴ τῆς ὀφειλῆς. Ἔτσι, ἐπισύρει κατεπάνω του τὴν ὀργὴ τοῦ κυρίου του, συλλαμβάνεται, δένεται χειροπόδαρα καὶ πετιέται στὴ φυλακὴ βαρυμένος πάλι μὲ τὸ χρέος τῶν δέκα χιλιάδων τάλαντων. Ὅπως φέρθηκε στὸν πλησίον του, κάνει καὶ τὸν Θεὸ νὰ φερθῆ. Ἄνελέητος ὁ ἴδιος στὸν σύνδουλό του, βρίσκει καὶ τὸν Θεὸ ἀνελέητο. Τὸ χρέος του ξαναπαίρνει ὑπόστασι, μένει ἀκέραιο, τὸν ὀδηγεῖ στὴν κόλαση. Τί μπορεί νὰ πῆ τότε; Ποιά ἀπολογία νὰ ἐπινοήσῃ; Τί ἐπιχειρήματα νὰ παρατάξῃ; Κάθε ἁμαρτία ἔχει τὴ βλιβερὴ της ἐξήγησι, τὰ ἀξιοδάκρυτα ἐλαφρυντικά σὺν μπορεί ὁ ἔνοχος νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ τὰ ἀραδιάσῃ. Ἡ ἀμειλικτὴ ὅμως στάσι μας ἀπέναντι σὲ ὅποιον μᾶς ἔφταιξε, ἐνῶ ὁ Θεὸς φάνηκε ἀπέναντί μας τόσο σπλαχνικός, εἶναι ἡ ἀπόλυτα ἀποτιμωμένη ἁμαρτία. Ἡ ἐντελῶς ἀναπολόγητη. Ἡ ἀναμφισβήτητα καὶ ἀμετάκλητα καταδικασμένη, γιὰ τὴν ὁποία δὲν χωρεῖ διαδικασία καὶ ἐλπίδα.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Συμπόσιον Πατέρων. Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους Α'. — **Ἐπίκαιρα**. — **Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ αἰσθητικὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. — **Ἐμμανουὴλ Μυτιληναῖος**. — **Μητροπολίτου Διονυσίου Δράμας**, Ἡ σάρκωσις τοῦ Λόγου. — **Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθύμιου**, Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ σεξουαλικὴ ἐπανάστασις. — **Γεωργίου Γ. Μπόττη**, Γνωμοδότησις. — **Αἰδεσ. Δρος Ἀ. Ἀλεβιζοπούλου**, Ἐνοριακὰ - Μέσα καὶ προϋποθέσεις πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς Ἐνοριακῆς πνευματικῆς ἐργασίας. — **Πρεσβυτέρου Κωνστ. Γερασιμοπούλου**, Ἐορταστικὴ ἐκδήλωσις πρὸς τιμὴν τῶν Συνεργατῶν τοῦ «Κέντρου Συμπαραστάσεως Οἰκογενείας». — **Ἐορτασμὸς ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ 4ου «Σπιτιοῦ Γαλήνης Χριστοῦ» εἰς τὴν Ἐνορίαν Ἀγίου Ἰωάννου Ν. Μαδύτου**. — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — **Βασ. Μουστάκη**, Ἡ ἀλληγορικὴ ἐρμηνεία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασιίου 1, Ἀθῆναι 140.